

ĐOẠN TRƯỜNG VÔ THANH

Phạm Thiên Thư

**NHÀ XUẤT BẢN VĂN NGHỆ
2006**

Typesetting by L^AT_EX

"Đoạn trường vô thanh" của Phạm Thiên Thư được coi là tập truyện "Hậu truyện Kiều" công phu nhất cho đến nay, tác phẩm được ra mắt vào năm 1969, bao gồm 3290 câu lục bát, và đã được giải thưởng văn học toàn quốc (miền Nam Việt Nam) năm 1973

Tác phẩm đã được bác Trần Ngọc gõ dựa theo bản in trong cuốn "Đoạn trường vô thanh" (NXB Văn nghệ, 2006) và đưa lên mạng tại địa chỉ:

<http://www.truyenkieu.inf...orum/viewtopic.php?t=1246>

Tác phẩm này gồm 3296 câu thơ lục bát, chia thành 26 trường đoạn. Đầu mỗi đoạn, tác giả có tóm tắt nội dung cốt truyện. Số câu thơ để trong ngoặc (...) ở cuối mỗi 10 câu.

*Đoạn trường
Số gói tên hoa
Xưa là giọt lệ nay là hạt châu*

Vô thanh như tiếng reo ca bát ngát của nhật nguyệt khiến giọt lệ Vương Thuý Kiều trở thành sợi mây hồng cất cánh vèo bay qua tài mệnh nhị tướng kết nên hạt minh châu viên xá lợi của bậc nguyên vào địa ngục là thái độ tịch nhiên sấm sét của người vác thập tự trong cuộc đoạn trường là vòm trời xanh biếc Việt tính khai mở sau thi hào Nguyễn Du chiếc cầu hư ảo khói sương đưa giả tưởng ngôn ngữ rã rời trong một vài trống canh mua vui dưới ngọn Hồng Lĩnh trên ba ngàn dòng thơ cô đọng cỏ hoa sau ba mươi năm tơ tưởng Thuý Kiều và thừa: Những hạt lệ đã nổi cánh thiên hương.

25-7-1972

Phạm Thiên Thư

Nhuận sắc
Đoạn Trường Vô Thanh

Một đêm nằm mơ, ở đất Tân Bình - gặp Người Đẹp tặng tấm gương soi và cây bút. Tỉnh dậy, mới biết áp trang Vô Thanh trên ngực mà ngủ quên - Tự nghĩ mặt mày mỗi ngày còn phải rửa lại, hướng chỉ là hư truyện đã viết cách nay trên hai mươi năm - đọc lại lắm chỗ chẳng được như lòng... Nên đêm nay, khêu đèn dầu hao, tựa mảnh trăng tròn hơn ngoài cửa, mượn Người Đẹp ngọn ý bút, nhuận sắc lại Vô Thanh, cốt để tự soi mình vậy - Nay thêm đôi dòng tạ tội.

21-4-1992

Phạm Thiên Thư

I. XỬA LÀ GIỌT LỆ

BỨC THỨ NHẤT:

(Giải bày tâm thức, Thuý Kiều sau cuộc đoạn trường)

Lòng như bát ngát mây xanh (1)

Thân như sương tụ trên cành Đông mai

Cuộc đời - chớp loé, mưa bay

Càng đi, càng thấy dặm dài nỗi không

Thân Tâm Bệnh - nghiệp trần hồng

Lênh đênh trăm nguyệt, bênh bông phù vân

Giam trong Tài, Mệnh, Giả, Chân

Trăm năm hồ dễ một lần bay cao

Đau lòng chuốt tiếng đàn nao

Năm cung nước chảy lại chao phận mình (10)

Đời Kiều trải mấy nhục vinh

Ngã, Nhân đã vượt, thế tình đã qua

Đoạn Trường số gói tên Hoa

Xưa là Giọt Lệ - nay là Hạt Châu

II. SÓM TẾCH BẾN HỒNG

BỨC THỨ HAI:

(Thực chất tình yêu Kim, Kiều)

Đền nhau tơ tóc duyên đầu

Ba năm - trắng dãi hoa dầu thế thời

Ý người - sóng nổi, mây trôi

Chốn xa tìm đến, đến rồi - lại đi

Hiên Thu lần lữa cầm kỳ

Chén quỳnh lạnh rượu, câu thi biếng vẫn (20)

Trước còn nể nguyệt ươm Xuân

Lần hồi lối cũ sương ngần hạt sa

Kể từ hương lửa một nhà

Phôi pha - thì nhớ, đậm đà - thì quên

**Kiều xưa như sợi qua triền
Rêu khô lệ đợi, trăng phiến dáng theo**

***

**Ngựa dong, phố sớm, thôn chiều
Lang thang vó rặng, tiêu điều bụi bay
Chàng Kim dường tỉnh dường say
Mây xuôi nhớ tóc, hoa lay nhớ người** (30)

**Mười lăm năm lại đơm tươi
Duyên may, bọt sóng chim trời gặp nhau
Lan xưa in đáy dòng sầu
Trách chi con suối nhạt màu thời gian
Trăng nao man mác tơ đàn
Chừ nghe hờ hững đôi làn khói bay
Lò trầm ai chữa ngừng tay
Mà sao hơi lạnh như ngày mưa thưa
Vui giờ nuôi cái buồn xưa**

Chút gì để nhớ, để chờ, để không... (40)

Tướng đàn nổi nhịp tơ đồng

Thuyền trăng sớm tếch bến hồng bay lên

Chơi vui trong cõi diệu huyền

Đời Kiều dệt một trường thiên tuyệt vời

typesetting by XETEX

typesetting by XeTeX

III. RONG RUỐI NHẬT NGUYỆT

BỨC THỨ BA:

*(Về cuộc du sơn, Kiêu nhìn đôi hài của mình, ngộ ra mọi cuộc tìm
kiếm bi đát của kiếp người)*

Nửa Thu nhân tiết đẹp trời

Non nghiêng - bút dựng, mây dờn - mực sa

Thênh thang cáng gấm, tàn hoa

Chàng Kim ngửa trước, áo nhòa sắc cây

Một nhà lên núi xem mây

Rèm thưa hoa động, dấu giày sương đơm (50)

Kiếp dưng bãi núi cỏ thom

Lên cao mới biết là đường quanh co

Giải sông xanh vắng câu hò

Lau vàng thấp thoáng cánh cò về trưa

Bà Vương chỉ áng mây đưa:

Chân trời mờ mịt, quê xưa chốn nào

Cuối thu hắt chớm bông đào

Vườn ta - ai biết giờ vào tay ai

Thân già như hạt sương mai

Cố thôn liệu có còn vài đêm huyền (60)

Vân thưa: Trăm nhớ ngàn phiền

Nhắc chi chuyện cũ, hồ quên bấy ngày

Kim rằng: Sương nổi hoa lay

Cố hương tưởng gợn gió may rùng mình

Lời xưa "Đất dưỡng, trời sinh"

Không ơn ngô lúa, cũng tình trâu cau

Kiều nghe, môi điểm khoé sầu

Vời trông cái nhận về đâu tí mù

Rừng vàng hiu hắt hơi Thu

Ngàn hoa vắng tiếng chim gù thiết tha (70)

**Đầu sông dằng dặc sóng xa
Chèo ai nhẹ lướt la đà khói giăng
Tay Kiều rẽ lối sương băng
Mắt nàng ẩn nửa viên trăng đôi buồn
Đá triền tựa ngó mây tuôn
Bông may cỏ úa nẻo buồn hát hiu
Lưng non nhàn nhạt nắng chiều
Trông hài mình - nhớ bao nhiêu dặm trường**

***

**Tướng Từ - yên ngựa thanh gươm
Ruổi rong nhật nguyệt, bốn phương là nhà (80)**

**Tướng mình - thưở lỗ chân sa
Cành nghiêng, suối nhận kiếp hoa lạc loài**

**Kim thì leo đèo thiên nhai
Mây bay gió thoảng, dấu ai mà tìm**

**Mật mờ cồn cát chân chim
Lòng riêng hỏi mảnh trăng im cuối đường**

**Rã rời bao dấu hài vương
Gặp chi trong cuộc vô thường mà mong
Cõi sầu sao rộng mệnh mông
Tìm đâu một chốn bụi hồng dung thân (90)**

***

**Chợt nghe tiếng trẻ trong ngần
Trông lên Tiểu Nguyệt đang lần bước hoa: ¹
Con tìm bá mẫu gần xa
Bây giờ mới biết mẹ qua chốn này
Kiều vời, bảo: Nguyệt ngồi đây
Con ơi! Thử nắm bóng mây xem nào
Trẻ reo: mẹ bắt được sao?
Nàng cười, ôm Nguyệt nghiêng vào vòng tay
Chẳng ai bắt được mây bay
Đêm đêm lơ lửng, ngày ngày lang thang (100)
Khác chi cánh bướm nhụy vàng**

---

¹Tiểu Nguyệt: con gái Thuý Vân với Kim Trọng.

Tìm bay vợ vẫn dưới tàng hoa thơm

***

Thôn xa giải khói nhòa hơn

Tà dương thắm mảnh thâm sơn cuối trời

Thoảng đưa tiếng gọi tiếng mời

A hoàn tìm đến, mở lời cung nghinh

Bẩm thưa: Quan sắp đăng trình

Thỉnh bà lên kiệu, về dinh kịp đoàn

***

Sông Thu uốn lượn tơ vàng

Bèo xuôi biêng biếc, sóng vang dập dìu (110)

Chim di xao xác đường chiều

Dường tha lác đác ít nhiều hạt sương

Non nghiêng vách tía trời hường

Sau lưng cửa núi mây vương mịt mờ

typesetting by XeTeX

IV. BÔNG CHỜ BÊN SÔNG

BỨC THỨ TƯ:

*(Kiều ngồi tựa hiên trăng mờ thấy bay lên như cánh hạc trời trong âm
đàn chưa dứt tất của lòng nàng).*

Kiều ngồi ngó mảnh trăng tơ

Chùm sao Thu nở bông chờ bên sông

Mênh mang dặm biển cồn hồng

Cúc tươi cánh nguyệt, liễu lồng tơ mây

Phòng Thu trầm biếng hương gầy

Vườn trăng thêu nhạt dấu hài lối hoa (120)

Côn trùng ri rả âm ba

Gió đêm lã đăng mưa ngà tơ phơi

Đường trong hiu hắt Thu hơi

Thôn sương chầy nguyệt cũng lơ nhịp sầu

Đò đưa ai hát qua cầu

Tiếng ca cùng nước sông mau lạnh lòng

Lâu mai từ thưở tơ chùng

Tay lan khép gió, năm cung bụi dầy

Đêm đêm nhớ ngón tơ này

Đã từng đưa lá thuyền say sóng trôi (130)

Mà lòng âm hưởng chưa thôi

Những khi quạnh quẽ - bồi hồi sóng thiêng

Cây dài bóng xế nghiêng nghiêng

Kiểu ngời xoã tóc trên thềm hương đưa

Có trăng chia sẻ đời thừa

Tình riêng - trăng tỏ bây giờ không trăng

Nào đêm lối đẫm vườn băng

Nào lâu khoá nguyệt giam hằng, thở than

Nào Từ cười gió quan san

Mảnh trăng tri kỷ chưa tàn lòng nhau (140)

**Từ ngày nguyên bỏ tơ đau
Trăng cài liễu tưởng - phím sầu quạnh thêm**

***

**Kiều đang chìm lắng nỗi niềm
Để im tiếng gọi - Kim thềm dáng ai
Áo nào nguyệt giải sương phai
Ngập ngừng bên giậu, hoa cài gió quanh
Vườn sao lại rẽ hài xanh
Riêng thêm tựa mộng, thiếp cành hoa xinh**

***

**Gió đưa phảng phất hương quỳnh
Uớp con bướm mộng vô tình lại đây (150)
Trăng vàng chênh mái hiên Tây
Khoé tiên diu diu, bóng cây vật vờ
Dưới hoa thấp thoáng giọt tơ
Ánh sao le lói vương bờ tóc bay
Mi Kiều rữ nét lan say**

Thiếp đi mộng thực phương này là đâu

***

Lên non mây trắng lợp đầu

Vờn bay theo ngọn cờ lau xạc xào

Hai bên thăm lý tưới đào

Kiều như cánh hạc bay vào phù vân (160)

Cỏ vàng lấp mấy dòng chân

Sáo tiên hoà với, đàn thần du dương

Bồng dung biêng biếc non sương

Thành cây cầu lũng mây vương mịt mờ

Trước sau chẳng bến chẳng bờ

Bước chân theo tiếng trúc tơ dặt diu

Bâng khuâng trăm nỗi lòng Kiều

Như dòng thơ nhẹ phiêu diêu ngang trời

Chùng đầu sương cuộn mây dờn

Chùng đầu hạc ruổi hoa rơi mấy từng (170)

Lênh đênh lả cánh lan rừng

Nửa đêm chợt tỉnh ngộ vùng trăng nghiêng

Lòng Kiều mang mác nổi riêng

Nào hay thoáng mộng ứng điềm chi đây

***

Chân rời hiên nguyệt mái Tây

Lò trầm khơi lửa bao ngày than tro

Lặng nhìn sợi khói ngẩn ngơ

Còn leo lên ngọn mây mờ nữa sao

Cây cầu lửng giữa trăng sao

Phải chăng - cửa ngõ đi vào huyền căn

(180)

***

Tiếng tơ kết kén ôm tầm

Biết đâu hoá bướm - trăm năm một lần

Nhớ nàng ứng mộng đêm xuân

Giục nhau trả hết nợ nần bụi vương

Sông xanh giở sổ đoạn trường

Sóng đàn ơi, trả phím hương nổi trôi

**Tưởng đâu xác dạt sóng nhờ
Hồn theo nước chảy bồi hồi tình xưa
Đâu ngờ cái số hạt mưa
Còn dài như một âm thừa chưa nguôi (190)
Tưởng cung nguyệt trở hoa tươi
Nào hay mười ngón nước xuôi bể bàng
Từ đêm vắng bật tơ đàn
Nợ nần ngày cũ chưa tan sợi nào
Mông Thu phơ phát hiên đào
Cầu mây còn bắc lối vào sông trăng
Lụa ngà thấm lệ hoen khăn
Gà đâu tiếng gáy đã rần ngô hoa**

V. SỐ DÂY SÓNG GỌN

BỨC THỨ NĂM:

*(Kiều lại dùng đàn giải buồn, thì Kim Trọng tới thăm kể về cái chết
kiên cường của một dư đảng Từ Hải với cây đàn đeo bên người)*

Tơ chùng tưởng cuốn mưa sa
Hiên vãn khép mở phen hoa khói trầm (200)
Bao năm vùi giữa cát lấm
Nnhư cảnh sen trở trong đầm hạ xanh
Giờ Kiều lại nói âm thanh
Thử đem sương gió tợ thành cung dây
Tiếng đàn rã liễu rời mây
Ngón tay dā hạc vờn bay dặt dìu
Hai hàng lau lách ðiù hiu

Đôi phong lá gọi bóng chiều xác xao
Hạt đàn tám tức nao nao
Suối tuôn mạch đá đau bào lòng non (210)
Lơ thơ hoa trái đường mòn
Bâng khuâng ráng đỏ theo con nọn về
Năm cung da diết đê mê
Nắng hoen thêm phấn, mây kê song hương
Ngón cong - đàn trở nọn hương
Ngón xuôi - tơ rọng, hoa vương mấy dòng
Bước đàn cao thấp long đong
Dư ba tóc biếc mơ mòng liễu xanh
Lòng nào thoảng khói mong manh
Lệ rơi ánh mắt tan tành sầu oan (220)
Lúc thì như điếng, như tan
Lúc thì phiêu lãng như làn trầm bay
Hoá thân vào mấy cung dây
Lửng lơ mây nhạc, vui đầy dòng thơ

***

Chàng Kim giải mũ phát phơ
Khi chau ngàn liễu, khi chờ non trắng
Tiếng đàn im bật dòng băng
Sân ngoài chàng mới xin rằng: Tự nhiên
Tóc vương tay nhụy băng nguyên
Khoé môi khép nép nửa viên mặt tươi (230)

Kiều thưa: Mấy tiếng tơ lơ
Tưởng đâu dừng phím như lời nguyệt xưa
Lòng riêng chưa tắt âm thừa
Chiều nay lại rữ tiếng mưa giang hà
Mãi mê nào biết đâu là
Nhóm hương cung thỉnh lên nhà thưởng âm

***

Kim rằng: Thăm gác Mai Trầm
Dưới hoa tơ vẳng sương thăm hạt say
Mái Đông tìm ghé nơi này

Bên thềm nghe vắng tơ bay dặt dìu (240)

Mà sao hiu hắt muôn chiều

So tơ xưa lại tiêu điều sầu hong

Hay ta đòi đoạn việc công

Chiều nay nghe thoáng nên lòng cảm ra

Xin nàng thêm khúc tài hoa

Thử xem thanh ứng có là khác hơn

***

Hương trà đôi chén khay sơn

So dây sóng gợn lòng đờn lại tươi

Hồn xanh xanh ngắt da trời

Hoa Thu nào nuốt rung mười ngón son (250)

Nửa cung ngơ ngác trăng non

Nửa cung nắng quái sông còn vàng phai

Chợt nghe Tiểu Nguyệt reo ngoài:

"Đàn chi khiến nở thêm vài ngọn bông!"

Âm thừa gờn gợn mênh mông

Ngoài song thấp thoáng bóng hồng Thuý Vân

Cuối vườn cỏ úa, lui chân

Dắt con, chẳng dám cho gần dư ba

***

Dâng chàng thêm một tuần trà

Đèn khêu chênh mảnh gương ngà mái thơ (260)

Kiều thưa: Vụng rối cung tơ

Có buồn quân tử - xin nhờ lượng cao

Từ đây dù có thế nào

Tiếng đàn lại để rơi vào nguôi quên

***

Kim ngân: Điều ấy chẳng nên

Vì ta bao mối ưu phiền đảm đương

Sáng nay ngồi trực công đường

Trọng hình xử phạt những phường bất nhân

Từ khi đất nổi sóng thần

Hiển dương thánh đức yên quân bạo tàn (270)

**Bốn phương thành vững dân an
Giặc xưa lòng núi đá hang ẩn mình
Nhu sương tan dưới bình minh
Trừ gian cứ việc gia hình thẳng tay
Huyện đường buổi sáng hôm nay
Loạn quân có một tên này - vì đâu
Tro tro lưng thẳng - nghênh đầu
"Rằng: Tà, Chính - để mai sau sē bàn!"**

**Sau lưng đeo một cây đàn
Dường như kỷ vật còn mang bên người (280)**

**Nói rồi, miệng ứa máu tươi
Mắt trừng uất khí, gã cười như điên
Khiến người nghe rợn ốc lên
Cười xong thì xác đổ liền - Kiên trung**

**Rõ là cái chết anh hùng
Khiến lòng ta mãi vô cùng xót xa**

***

Kiều nghe ròi rã tay hoa
Rung rung đặt chiếc tỳ bà cảm thương
Nàng thưa: Quả chuyện lạ thường
Khác chi da ngựa sa trường bọc thây (290)
Những trang nghĩa sĩ xưa nay
Ngại gì sinh tử chuyển xoay bụi hồng
Rượu thể bát máu pha chung
Thì trăm năm nguyện tấm lòng trăng soi
Đàn kia xin được lần coi
Dám nhờ quân tử cho đòi đưa sang
Hắn nơi động biếc lau vàng
Tơ đàn ai đó còn vang vọng lời
Gật đầu, chuyện dễ như chơi
Nữa đây ta sẽ sai người đem dâng (300)

***

Chuông sương ngân vắng mấy tầng
Gió lay dầu dãi một vàng hoa hương

Tiền chàng cỏ lục vườn sương

Sao bay dòng tóc, lá vương dấu hài

typesetting by XeTeX

VI.VƯƠNG MÁY TƠ ĐỒNG

BỨC THỨ SÁU:

(Kiêu mươn cây đàn xem - thì chính là cây đàn của Tử Hải - còn mang dấu khắc bài thơ cảm tác của nàng, nhân một đêm nghe tâm sự của Tử về cây đàn của Trần Nguyễn Mai - người yêu đã khuất của chàng ở đất Châu Phong (Việt Nam) - và qua cây đàn này, Tử Hải cũng được một Thiên sư dạy lễ Vô Thanh)

Đèn khêu, cửa khép, ai hoài

Trầm thơm lò cũ, vẫn dài hàng ngàn

Đàn ơi! Tiếp tục tầm Xuân

Ngờ đâu có lúc quây quần ánh trăng

Còn dây tơ buốt lòng băng

Tìm đâu một cánh chim bằng đã qua

(310)

Còn đây gõ bạc trực ngà
Theo ai sương sớm giang hà những xưa
Còn đây xào xạc cung mưa
Đàn ơi kim cổ không bờ cách ngăn
Một chùm sao biếc hiên vãn
Theo tay nhật nguyệt Kiều lăn hạt sầu
Thơ nàng - Từ khắc đôi câu
Bây giờ dấu kiếm còn sâu bụi làn
Nhớ người yên gió quan san
Vó tung chuyển đất, tiếng ran lệch trời (320)
Một hôm mắt nộ khí ngời
Âm rung giọng sấm tột vời chí cao
Giận phường ô lại cường hào
Đùng đùng bão nổi, ào ào mây đi
Thanh gươm mở rộng biên thùy
Yên dân riêng cõi, triều nghi rõ ràng
Cờ mây rợp, mặt trời vàng

Sao rung kiếm động, rùng vang hịch truyền

Rộng cho hoa cỏ truân chuyên

Quân cơ tướng gấm đòi phiên dự phần (330)

Nhớ đêm tạm gác việc quân

Nhìn cây đàn cũ, hỏi dần duyên do

Tơ chùng, trục bụi không so

Gỗ phai màu nắng - dấy cho lẽ nào

Dù trong muôn trận gươm đao

Đàn theo yên ngựa, ra vào như không?

Có chi vương mấy tơ đồng

Gửi cây đàn cũ - lòng mong đáp đền

***

Từ rằng: Hận chữa nguôi quên

Tám thân còn đó, lời nguyên sao tan (340)

Vời trông đất cũ mây ngàn

Người xưa gửi nắm xương tàn khe sâu

Anh linh hoà ánh tinh cầu

Chùng nghe cây cỏ phai màu ngoài song

***

Ta từ quê cũ Châu Phong

Nếp nhà thư kiếm, Lạc Long đôi nguồn

Xuân xanh mười tám triều dương

Thánh hiền chí vững, cung gươm tài lừng

Sơn hà - một đẫy sau lưng

Quyết thanh nội loạn, quyết trừng ngoại xâm (350)

Lửa hờn rèn chí nung tâm

Anh em tìm chốn sơn lâm dựa mình

Cõi biên vùng vẫy thân kinh

Cờ toan mở gió triều đình một phương

Luỹ đồn rải rác non sương

Chiêu binh nghĩa dũng, liệu đường tiến quân

***

Duyên trời gặp một giai nhân

Cũng dòng thanh khí là Trần Nguyễn Mai

**Chí nàng toan mở cỡi ngoài
Đèn chong gối sách, gươm mài ánh sao (360)**

**Dặm hồng vó bụi tung cao
Tóc xanh mây hạ, má đào hoa ban
Nặng vì Dân, Nước - lo toan
Lược Thao cùng với Thơ, Đàn sánh đôi
Khi ngày điều trận ven đời
Khi đêm xướng họa, bồi hồi cảm thanh**

**Hai ta mở cỡi dựng thành
Lòng người những muốn, trời xanh chẳng chiều
Một phen binh giáp tiêu điều**

Vó bay theo vó, ngựa liều dặm băng (370)

**Giặc như lớp lớp mây giăng
Phá tan đồn trại, san bằng lũy tre
Gươm vung - sấm giựt, chớp loè
Hết xuyên bão nổi, lại đề sóng cao**

Song song gái kiệt trai hào

Rừng gươm tên gió ra vào hai ta
Mở đường máu quyết thoát ra
Gió tan, hện dấy phong ba lại ngày
Vó tung vượt mấy trùng vây
Máu loang chân ngựa, non thầy chặt đồng (380)

Cánh chim chưa thoát khỏi lồng
Ngại ta chia trí, bận lòng ái ân
Trao đàn lại, giữa vòng quân
Vực sâu gieo nhẹ tấm thân tự tồn
Sói lang còn ngẩn ngơ hồn
Xuyên mây tiếng thét dập dồn giặc lui
Dựng bờm ngựa cũng bừng vui
Ầm ầm gió lớn cuộn vùi cỏ khô
Núi giàn thể hiểm lô xô

Một thân ngựa đạp trận đồ mà ra (390)

***

Yên dưng biên giới ngã ba

Thanh gươm bốn biển không nhà - về đâu

Năm ngàn nghĩa sĩ lạc nhau

Tình duyên thoáng đã qua cầu gió bay

Bốn phương biêng biếc ngàn mây

Dường như thừa một thân này chẳng dung

Nửa toan trở kiếm tranh hùng

Nửa toan tìm chốn núi rừng tụ quân

Cây đàn trên ngựa - phân vân

Bốn dây tay chọt buông ngân tiếng hờn (400)

Tiếng chi thác đổ mây vờn

Chùng nghe kiếm gãy xanh ròn lửa reo

Tiếng chi suối le tuôn theo

Chùng nghe sương tụ, gió heo hút trời

Chợt lưng non hiện bóng người

Tay nương Thiên trượng, tới nơi, giật mình

Thương nàng vì nước hy sinh

Ta đang thiếp mệt, tâm tình nát tan

Nhà sư cất tiếng hỏi han:

Ai kia ôm mối đoạn tràng đi đâu (410)

Vừa nghe như tỉnh lòng sầu

Xuống yên thi lễ, cúi đầu tỏ thưa

Thiền sư cười đáp: Ta chờ

Đã lâu, mới vắng một tơ não nùng

Khác gì trống nổi trống rung

Khác gì nhỏ lệ anh hùng dưới sao

Chí người như cánh chim cao

Lạ thay! Lòng lại giam vào hữu thanh

Cuộc đời - sương thoáng, mây nhanh

Có Không - hạt móc đầu cành nhẹ rơi (420)

Bao nhiêu đương thức loài người

Che đi nguyên tánh tỏ ngời tự thân

Muốn xoay chuyển lại cuộc trần

Phải đồng sức mạnh toàn dân vậy vùng

Tay kia chẳng lướt năm cung

Cho dâu biển trở muôn trùng trái hoa

Diệu hành - là tiếng Không Ta

Không thanh âm ấy mới là âm thanh

Dậy rồi, vóc hạc bay nhanh

Viễn trắng vô tướng đầu cành trượng treo (430)

Lòng ta gió bão tan theo

Mây hồng phát phối trên đèo hào quang

Yên sương buộc chặt cây đàn

Hai mươi năm lẻ chưa tan lời nào

Tiếng thầm giục cánh chim cao

Ngựa phai sắc gió, chiến bào nhạt mây

Cây đàn - nàng mới hỏi đây

Là di chúc, lẫn lời Thầy - còn vương

***

Mốt mai ta bỏ sa trường

Sẽ đưa Kiều lại cố hương lần hồi (440)

Bên dòng suối ngắm hoa trôi

Cát gian lều nhỏ lung đòi cỏ may
Xuống đồng tát cá, bới khoai
Vào non bẫy thú, nằm dài nghe chim
Anh em nhớ đến nhau tìm
Qua nương trẩy một giỏ sim làm quà
Hứng nước suối thết bình trà
Hái bầu nấu bát canh hoa cười khàn
Vuốt râu, viết sách, hưởng nhàn
Then mây khoá một niết bàn bên khe (450)
Mai sau viễn khách nào nghe
Tìm thăm hang đá hỏi bè mây xanh
Như Người phá giặc tan tành
Vó mây Phù Đổng, công danh bọt bèo
Vươn vai như biển dâng triều
Đường về chỉ thấy sương chiều non giăng
Kiều thưa: Rõ tám can tràng
Rồng thiêng ẩn cánh phượng hoàng bạt mây

**Phận hoa dám tưởng đâu ngày
Song song đôi ngựa, cỏ cây tần ngần (460)**

**Non cao mới biết trắng gần
Đón đau mới rõ dấu chân phi thường**

***

**Trò đời tranh bá đồ vương
Ngàn năm phơi trắng bãi xương lập loè**

**Lời than tiếng khóc còn nghe
Gầm trời đâu chẳng khói che mặt mù**

**Có chãng, goá phụ phòng thu
Mạch sầu ngâm kỹ tiếng ru truyền đời**

***

**Từ nghe mắt thảm trùng khơi
Sương un chén ngọc, tay ngồi ánh trắng (470)**

**Nhìn cây đàn lạnh tơ băng
Tóc bay mờ nhạt, sông Hằng sao thưa**

Cảm trong nữ tướng rừng xưa

Tay Kiều hạ mấy dòng thơ lệ tràn

Từ đem thích dưới thành đàn

Bây giờ dấu cũ trở làn sương phai

***

Đêm nay Kiều lại u hoài

Lệ rơi đàn - bật dây ai nào nùng

Tiếng nào heo hút âm cung

Ngoài song lãng đăng một vùng cỏ hoa (480)

Hiển linh trong gợn âm ba

Thành đàn cài nửa trăng tà nghiêng nghiêng

Vai Kiều óng giải mây huyền

Vuốt ve đâu gợn gió thiêng thoảng về

Sao trời - ngõ cánh hoa lê

Dường như ánh mắt xưa kể mệnh mông

***

Lại đêm trướng gấm trầm xông

Từ nghe trinh bạch nổi lòng nghĩa binh

Hồ tống đốc - Tướng triều đình

Bỏ phường ô lại, chiêu nghinh hiền tài (490)

Lại đem danh lợi chiêu bài

Lại đem tông tích "rợ ngoài" truyền rao

Còn đang vá giáp, mài đao

Binh cơ trẽ nải, anh hào phân vân

Nửa vì đại nghĩa cố nhân

Nửa e ngoại chủng, có phần hiểm nghi

Thì thâm kẻ ở người đi

Giáo gươm lơ đễnh, quân kỳ ngả nghiêng

Lấy gì giống trống thúc chiêng

Gài ta vào thế tư riêng rõ ràng (500)

Từ ngòi nung nấu tâm can

Tùy cơ liệu phải trá hàng một phen

Chờ khi giáp mặt hai bên

Rút đao bắt tướng, thế lên mấy hồi

Chỉ còn ứng kế này thôi

**Con tin khi nắm chắc rồi - sẽ hay
Bằng không - ngọt một đường bay
Dù xa trăm thước đao này trệch đâu**

Rồi ta tuấn tử qua cầu

Cơ đồ trả lại cho mầu cỏ non (510)

***

**Được thua một trận cười ròn
Cái chi còn lại - hoạ còn văn chương
Tội Kiều trải lắm đau thương
Chẳng ơn xuân sắc lại chường gió Đông
Cha già mẹ yếu ngùi trông
Buồm đi cuối biển, bến mong sum vầy**

***

**Nghiêng nghiêng vò rượu nốc say
Chống gươm sáu thước, dựng mào cạp thiêng**

***

Kiều thua: Chàng có chi phiền

Phen này cho thiếp trận tiền được theo (520)

***

Mắt Từ như nửa trăng treo

Rằng nơi bãi chiến lăm chiều gian nguy

Việc quân - Kỳ, Chính còn tùy

Thân ta muôn trận đã lỳ kiếm cung

Ngại khi gươm giáo chập chùng

Đất bằng kia lỗ bống vung sóng cồn

Thôi! Nàng mắt khải hoàn môn

Ngôi pha trà đợi, vân bôn ngựa về

Qua sông chỉ ngọn kiếm thề

Không yên thế giặc không về qua sông (530)

Môi kia ai đậm cánh hồng

Lầu xuân chờ nở một bông hương vời

Ta đi trong áng mây dời

Tung cờ vĩnh cửu chơi vơi lá sầu

Ngọn cờ ảo hoá thiên châu

Cuối đường vịnh tuyệt rầu rầu cỏ xanh

Lối ra - trống đổ tràng thành

Hoa Thu trở ngát, tinh anh dấu vết

Trái tim dững sī không hề

Cần chi một tấm mộ bia dựng buồn (540)

Biết nhau - hạt lệ ngùi tuôn

Cũng là rửa sạch đoạn trường gió bay

Tử, Sinh - như áo đổi thay

Lửa thiêng trao những bàn tay - chẳng tàn

***

Rồi Từ - như ánh sao tan

Đêm nay loé giữa lòng đàn nao nao

Trăng nghiêng nhớ mắt xưa nào

Non xa còn khoác chiến bào nhạt sương

Thanh trầm khơi nổi dòng thương

Giàn Đông hoa đã ảnh hưởng sắc mây (550)

VII. TRĂM NĂM SƯƠNG NỔI

BỨC THỨ BẢY:

*(Kim Trọng tới thăm Kiều, chàng kể lại ác mộng của mình. Kiều
khuyên Kim dẫn thân, làm việc nghĩa)*

Ngựa Kim dừng vó mái Tây

Mũ xanh ngọc đính dưới cây sương mờ

Ung dung áo lụa hài tơ

Tiểu đồng đôi trẻ hầu chờ ngoài hiên

Trà dâng chén ngát thủy tiên

Chàng ngồi tựa án ưu phiền mộng lung

Rằng: Điem chưa rõ cát hung

Mà nay dư cảm hãi hùng còn vương

Đêm qua mơ vượt non sương

Trên đầu lau lách bên sườn cỏ gai (560)

Chân chồn, móc dầm hai vai

Càng lên đường lại càng dài - hướng lên

Khi ta vừa tới đỉnh trên

Khắp nhìn thiên hạ, bốn bên mấy người

Thì đâu, ngọn ngút mù hơi

Núi kia hoá chiếc cầu ngời trắng thanh

Chân non - hoá khoảnh trời xanh

Đầu non - hoá vực đá, ghềnh hiểm nguy

Hai tay đất đá ôm ghi

Cầu treo lơ lửng - còn gì dưới sâu (570)

Đỉnh non lại hoá đầu cầu

Tưởng lên lại hoá lao đầu xuống khe

Mịt mù sương toả mây che

Rơi như ngọn cỏ, thét nghe hãi hùng

Tĩnh ra cảm sợ vô cùng

Chẳng hay mộng ứng cát hung lẽ nào

***

Vừa nghe Kim kể chiêm bao
Lòng Kiều như sóng nao nao dồn về
Khác gì mộng thoảng đêm kia
Cũng cây cầu lững bốn bề tơ vơ (580)

Ta bay cùng tiếng trúc tơ
Chàng lên đỉnh ngọn ai ngờ - xuống sâu
Trăm năm là mấy nhịp cầu
Bước chân kiếm hỏi bể dâu ngậm lời
Tử sinh một cõi con người
Thấp, Cao, Thành, Bại - khóc cười dở dang

Buồn vui trong giấc mơ màng
Mấy ai thoát khỏi con đàng khói mây
Kiều thưa: Bèo dạt sóng vầy
Khuôn thiêng như mảnh trăng đầy lung linh (590)

Ý người dấy cuộc phù sinh
Cát, Hung cũng tự lòng mình thế thôi

***

Hắn chàng nghị án hôm rồi
Đêm qua tắc dạ bồi hồi chưa an
Khiến trong ảo giác đêm tàn
Chiêm bao - thiếp sẽ nhờ bàn - dở hay
Bây giờ hoa cỏ chờ tay
Phúc nhân gieo một chút này làm duyên
Bốn phương sóng gió đã yên
Ban ân bố đức là quyền mẹ cha (600)
Móc mưa thấm đượm muôn nhà
Thánh hiền mở sách, quan nha dẹp hình
Lợi dân là vững triều đình
Từ bi trải rộng, yên bình mới xong

***

Kim rằng điều đó - hằng mong
Cửa quan thành chốn cửa Không đại từ
Nhưng đời - hai lẽ công tư

Lòng người ẩn hiện thực hư khó lường

Dưới trên đâu dễ một đường

Phép công cũng trọng, lòng thương cũng nhiều (610)

Khó sao tròn vẹn đôi điều

Làm quan như thể chơi điều gió to

Nào ai ai biết thương cho

Qua sông ai đã nhớ đò đưa sông

Cứ theo mực thước cửa công

Oán ân cũng lắm, mà lòng nào yên

***

Nhiều khi nhớ thú điền viên

Quân cờ giậu trúc, ưu phiền ngoài tai

Muốn đem treo ấn cửa cài

Cãng buồm, biển rộng sông dài thênh thang (620)

Học đòi theo gã Từ quan

Bên chùa cởi áo chuộc nàng dưới hoa

Mái chèo lãng đăng yên ba

Thần Phù xoã tóc la đà rong chơi

***

Kiều thưa: Đạo khí tột vời

Trăm năm sương nổi mây dờn là bao

Cho dù bổng trọng quyền cao

Tấm thân đâu chỉ ra vào quyền vinh

Có mình cũng thể quên mình

Cự tà hiển chính yên bình thế gian

(630)

Giữ cho lòng được bình an

Huyện đường nào khác non nam ngử dài

Xưa nay hào kiệt anh tài

Không sương gió - đã biết ai đá vàng

Cửa công dù được một chàng

Còn hơn để rặt những hàng bất nhân

Một lòng vì nước quên thân

Là quan chẳng trọng, là dân chẳng phiền

Kim rằng: tâm Phật lời Tiên

Tài năng cai trị hẳn yên nước nhà

(640)

***

Đã nghe ngựa hí hiên hoa

Vó rơi khiến hạt sương sa ửng hồng

Tiền chàng ra chốn cửa công

Thềm lam tương kính đôi vòng tay cung

typesetting by XeTeX

VIII. TẮY NƯỚC CÀNH DƯƠNG

BỨC THỨ TÁM:

*(Kiều đi thăm am xưa - nơi Giác Duyên đã dựng lên để nàng tu - am
đã bị đốt, có người khắc trên tường bức tranh hạc, y như giấc mộng
hiên thu của nàng)*

Kiều ngồi thêu đoá phù dung

Gió lay những tưởng trùng trùng sóng xanh

Con chim cảm vũ trên cành

Gọi chi thêm lạnh mấy nhành mưa bay

Ngoài đồng hiu hắt bông may

Tàng mây ảm đục vào ngày trôi mau (650)

Đường xa ngõ gác cờ lau

Am xưa liệu có phai màu khói sương

Nhớ ngày tẩy nước càn dương
Cửa Không yên gởi phận sương dần dà
Sáng trông mái cỏ đầy hoa
N như bông tuyết rụng cánh sa hàng hàng
Ngừng tay nà ng nhớ mang mang
Cành Thu ngó lá Thu vàng vèo rơi
Tàng lan như cất tay vời
Thầy đi quẩ đẩy mây trời về chưa (660)
Hay là tan tác gió mưa
Nền rêu cây trúc lệ thừa hoa tường
Kiều truyền sữa kiệu lên đường
Hầu theo đôi trẻ, quả hương tráp đào
Sóng ùn khói trắng non cao
Bãi xa cỏ úa dâ ng trào nước sông
Tưởng chiều mắt lệ ngùi trông
Tưởng người cứu độ cánh hồng là may
Lênh dên h vẫn mặt sông này

Bè giăng lưới đón, thuyền vẫy hoa đưa (670)

Thành đàn mười nhánh tay mưa

Ngày nay hoa trở, ngày xưa lệ ngần

Núi rừng đâu rờ Thu Xuân

Cánh chim nào nhớ dấu chân cát buồn

Trách lòng tự đúc nên khuôn

Trách người chia những vai tuồng thấp cao

Vui buồn trong giấc chiêm bao

Rồi đem vọng tưởng khép vào tâm can

Nhớ Thầy Văn giảng Kim Cang

"Khổ đau mới biết con đàng khói mây (680)

Ngại gì người đó ta đây

Mùa Xuân cây cỏ sum vầy trăm hoa

Lênh đênh ngọn nước phù sa

Vượt lên, thể nhập đại hoà biển dâu

Lấy từ đâu, để về đâu

Chợ mây tan hợp bên cầu mấy phiên

Sao con lả nổi buồn phiền
Chẳng như sương sớm trên triền non bay
Mặc ai tâm vọng nợ này
Ván cờ cao thấp chua cay gượng cười” (690)

***

Còn đang hướng mắt xa vời
Núi xưa kiêu đã đến nơi hẹn lòng
Tiếng chim thoảng lọt rèm hồng
Sợi mưa bay ướp bèo bông hương lan
Trông ra tủi hận vô vàn
Am mây còn đóng tro tàn nền tro
Rừng chiều lau lách bơ vơ
Cây phơi cành lệ sương mờ bao la
Lòng Kiều lả nổi xót xa
Trách mình quên mái hương xa bấy ngày (700)
Thầy đi biên biệt ngàn mây
Hỏi ai - hoa ngọn gió lay mấy nhánh

Mưa xoi rêu nhạt thêm xanh
Cổng cao mới đắp, tường quanh chuột đùn
Rì rào, để gọi, trùng đùn
Vườn ngoài cỏ dại mấy lùm vươn cao
Sân rêu vương dấu hài nào
Không lâu hẳn có người vào đốt am
Nàng truyền mấy đũa a hoàn
Bệ xưa quét dọn, khói nhang lửa đèn (710)
Kiểu đang thơ thẩn quanh thêm
Bỗng dựng thấy bức tường bên tạc hình
Khắc con tiên hạc uốn mình
Phiêu diêu hương nguyệt, lung linh vân đăng
Rêu mờ, bụi phủ, nhện giăng
Hạt mưa lấp lánh như hàng lệ rơi
Chừng nghe tắc dạ bồi hồi
Khác chi mộng thoảng đêm ngổi hiên Thu
Cầu treo sương khói âm u

Bước chân hạc nổi tít mù trắng sao (720)

Bây giờ trước bức tường nao

Vết hài nét hoạ thanh tao - cùng người

Cứ xem nét ẩn nét tươi

Chẳng từ đại chí, cũng nơi đạo trường

Vết hài còn đậm dấu sương

Bức tranh rõ nét trên tường mới đây

Hay là Tam Hạp sư Thầy

Du phương để bức hoạ này nhủ ta

Ý ngài thức tỉnh trần sa

Quần quanh vọng tưởng vào ra ngại ngần (730)

Sân ngoài mưa động dấu chân

Tường trơ hạc cuốn phù vân rã rời

Giác Duyên thầy khuất phương trời

Mây ùn cửa núi, hoa rơi động ngoài

Non xưa am vắng u hoài

Cây trơ sắc nhớ, cỏ dài ngọn trông

Biết đâu đã xả bụi hồng
Hoá thân triển núi bãi sông nào chùng
Sợi mưa ngơ ngác rưng rưng
Hoa nghiêng lắng gió cây rừng vọng chim (740)
Trên sông đôi giải mây chìm
Nắng hoe tà áo tóc in dòng huyền

***

Kiếp phu chờ thỉnh ý trên
Thơ đề thoát uốn tay tiên bốn dòng
Vai nghiêng vắt cạn lệ lòng
Tơ Thu cuộn thắm một vòng tà dương
Nẻo về lối tím khe sương
Hoa chân núi, lệ ven đường cùng rơi
Thì thảo khói sóng ùn hơi
Nhạn sa dấu cát, mây đời sắc non (750)
Đường dài thêm nổi héo hon
Cội lan đỉnh biếc hương còn vương theo

typesetting by XeTeX

IX. NĂM CUNG TRƯỜNG LỆ

BỨC THỨ CHÍN:

(Đêm Kiều ngồi đọc thơ - cây đàn cũ "Gươm đàn nửa gánh" của Từ

Hải - lại tự bật lên một tiếng não nùng)

Giàn Đông chênh mảnh gương treo

Ánh trắng pha hạt nén gieo lệ vàng

Lung linh bóng nhạt thành đàn

Kiều ngồi tựa án giở trang thơ sầu

Tay tiên lả cánh nhiệm màu

Mắt huyền thoáng hiện mấy câu sương mờ

Ngàn năm mực đọng dòng thơ

Bút lan quyện gió trên tờ khói mây

(760)

Hạc nào qua, dấu còn đây

Đường xưa chim để sầu này chan chan

Thơ tình cuộn sóng chưa tan

Hồn tình đáy chén bạch đàn đêm lên

Lệ tình rơi vỡ bóng thuyền

Chàng Trương - một khúc hát nguyên - tóc bay

***

Lửa tàn bóng lạnh lung lay

Tường Đông lại chợt vắng dây nã lòng

Cho sầu thêm vỡ hoa dong

Tỳ bà đắm một nét cong trăng vàng

(770)

Đêm qua tơ tóc bàng hoàng

Bây giờ lại thoáng nốt đàn âm dương

Hoa xưa tàn gió sa trường

Chút hương trinh bạch còn vương vấn hoài

Bao năm theo ngựa lạc loài

Năm cung trường lệ gửi ai anh hùng

Rồng thiêng một thưở vẫy vùng

Nghiệp riêng đã dứt, thù chung đã đền

Vị gì nấc tiếng tơ lên

Trong hơi gió vượt rừng trên tỳ bà (780)

Chén quỳnh trăng ẩn bóng hoa

Bóng gieo xuống bức rèm là như mưa

typesetting by XETEX

typesetting by XeTeX

10. HỘP GỖ TRÂM HƯƠNG

BỨC THỨ MƯỜI:

*(Kiều nằm vông, đọc Thơ Kinh, khi vừa nhập điệu, thì cây đàn
"Trần Nguyễn Mai" cũng tự vô tan - Kiều truyền chôn đàn theo bên
mộ nghĩa sĩ - Trông lên nóc mộ đàn cây đông mai)*

Trời cao xanh hạt sương thưa

Tổ rơm gió động chim đưa giọng tình

Bãi thu nhuộm khói bình minh

Cò bay trắng lẫn bông bình mây xa

Kiều nằm soãi dưới giàn hoa

Đu đưa nhịp vông tóc sa dòng huyền

Xanh từ thảm cỏ xanh lên

Hương từ gió lại, hương trên lụa hồng

(790)

Áo nàng tuyết điểm nhanh bông
Giếng huyền nét mắt, sen hồng viên tai
Thơ Kinh thăm đọc sớm mai
Chữ trong giấy quý, chữ ngoài chân chim
Ý từ mây thấm vào tim
Lời ra sỏi đá cũng im lặng mừng
Dường trong tâm não tung bưng
Ý thơ cất cánh chim rừng hồ giang
Làm cầu đưa trái tim sang
Bờ kia - một đoá sen vàng chơi vơi (800)
Võng như đưa tới ngọn trời
Mở tung giả ngã lắng lời thiên nhiên
Tay mười ngón muốt tơ tiên
Cầm cong nhật nguyệt - hai miền mộng lung
Thêm huyền hoặc vẽ thu dung
Bông hoa trong cõi vô cùng lại tươi
Bâng khuâng Kiều hé môi cười

**Chợt nghe vách nằng rụng rời tiếng ngân
Nghiêng mình dáng liễu đời chân
Mái Đông ghé lại, xem gần, mới hay (810)**

***

**Cây đàn Từ - đứt tơ dây
Thành đàn rời rụng những này gió sương
Thấy từ thớ gỗ ám hương
Thoáng con nhện trắng tìm đường tơ leo
Mơ hồ ngựa chầy quân reo
Hoa man mác lệ, gió heo hút vàng
Kiểu ôm đàn cũ sầu tàng
Gỗ cau mặt thắm đôi hàng lệ xanh
Tay nào bật khúc vô thanh
Cho hoa kia trắng một cành tin xuân (820)
Còn gì trong côi phù vân
Đàn ơi! Chẳng để ai ngân lệ thêm
Bây giờ đàn lại lên yên**

Liềm trăng thái cổ - đêm huyền ngựa mây

***

Tóc Kiều gió phất phơ lay

Môi chau nụ Hạ, mắt ngậy giếng trời

Gỗ xưa một nắm rã rời

Hai tay ôm trọn lệ ngời chứa chan

Nàng quỳ nghiêng tượng hiên lam

Đàn tiêu mặt nhớ, lòng tan sợi buồn

(830)

Khác gì mây trải mưa tuôn

Theo mưa mây cũng tan luôn bóng hình

Rồi Kiều gói nắm u tình

Cây đàn Từ - Nguyễn còn hình gỗ tro

Chôn ngày xưa với đàn xưa

Đoạn trường rơi lệ xin giờ thôi vương

Liệm vào hộp gỗ trầm hương

Chung quanh lót những hoa hường hoa mai

Lò hương - khói ngẩn ngơ dài

Mái Đông gió thoảng gieo vài lể hoa (840)

***

Kiều truyền mấy đũa sai nha

Đem hòm đàn nọ, hỏi nhà quản lao

Nơi chôn dũng sī hôm nào

Bên mồ, kỷ vật đặt vào táng theo

Sườn đồi năm đất cheo leo

Nhành bia tuệ nguyệt sương neo mấy hàng

Lại truyền đánh gốc mai vàng

Trồng lên nóc mộ cây đàn Nguyễn Mai

***

Tơ tình theo gió ngàn bay

Chờ xuân vàng cội hoa gầy hắt hiu (850)

typesetting by XeTeX

11. NHỮNG ĐÊM TÀN RƯỢU

BỨC THỨ MƯỜI MỘT:

*(Hồ Tôn Hiến thanh tra đất cũ, nhớ tiếng đàn Thuý Kiều. Trong
tiệc thơ, có nhà văn kể lại đời nàng. Hồ ban tặng Kim Trọng cây
đàn)*

Kim về tựa án đăm chiêu

Chập chờn lửa múa, tiêu điều gió đưa

Vào Đông tiết giá mưa thưa

Cành trơ vàng rụng, đào vừa hồng khai

***

Huyện đường kẻ buổi sáng nay

Có Hồ Tổng đốc nhân ngày thanh tra

Đất bằng nhớ trận phong ba

Thác là ngựa cuốn, gió là cờ reo
Hồ cùng Từ Hải - một keo
Nắng ngời kiếm kích, mây neo lọng tàn (860)

Vài năm giặc giã tan hàng
Mưu cơ đôi kể, ngọc vàng dăm rương
Họ Từ - đối thủ phi thường
Nam bang trí dũng chẳng nhường một ai

Võ văn thao lược là tài
Đức dung hào kiệt, trí ngoài thần cơ
Nêu chính nghĩa, dựng màu cờ
Danh vang trung thổ, khí mờ đầu tinh
Giá là rường cột triều đình
Bốn phương mở cõi, thái bình cậy tay (870)

Cứ xem người đó ta đây
Trời cao hơn hẳn đất dày - chẳng sai

Xưa nay những bậc kỳ tài
Tử sanh là chuyện bên ngoài, luận chi

Tấn trò dâu biển qua đi
Nghĩa nhân mới để chút gì làm duyên
Mượn danh đái sĩ chiêu hiền
Che quân mai phục giáo khiên sáng loà
Họ Từ thừa biết mưu ta
Vẫn vào đất chết như là rong chơi (880)

Vả chẳng tuốt mũi gươm ngời
Hai bên kéo một cuộc chơi đến cùng
Dù cho trời đất chẳng dung
Hùm thiêng trong rọ vẫy vùng chưa thôi
Lại thêm thầy chất nên đời
Nát nhàu cỏ nội, tả toi lá ngàn
Hắn Từ chẳng vị giàu sang
Lồng son sao đáng phượng hoàng khép thân

Mà e gió dập mây vẩn
Thêm hồn vô tội dưới chân ngựa giày (890)

Một khi nát cỏ tàn cây

**Đời Kiều ắt hẳn thêm đày đoạ mưa
Anh hùng nhi nữ nghìn xưa
Vướng nhau vì một đường tơ diều vờ**

***

**Những đêm tàn rượu chơi vơi
Trong ta chợt hiện bóng người hiên ngang
Mắt Từ - kiếm ảnh chưa tan
Khiến thân co lạnh trong làn khí thiêng
Nghĩ mình muôn trận cung tên
Việc quân trá thuật là quyền xưa nay (900)
Ngại gì máu nhuộm hồng tay
Thây oan chùng đã chất đầy đồng hoang
Tử sanh - là luật sa tràng
Giáo gươm là tín, trá gian là tài
Chiến tranh - chẳng khác canh bài
Mua vui trong cuộc trần ai nhọc nhằn
Chỉ vì chút lợi chút danh**

Được thua đắp đổi - tan tành tiếp nhau

Đã thành cái lệ biển dâu

Yếu thua, mạnh được - cao sâu đặt bày (910)

Trừ khi Thánh Chúa vẫn xoay

Yêu thương sự sống ngừng tay hận thù

Lòng không biển thẳm non mù

Hợp hoà cuộc thế thiên thu cậy nhờ

Còn như trí thuật nghìn xưa

Bày ra thêm những vực bờ tâm gian

***

Núi sông trải mãi xương tàn

Đổi thành mấy đấu lương quan triều đình

Cúi đầu lấy nhục làm vinh

Mắt mờ tai điếc, dân tình mặc ai (920)

Vật vờ áo mào cân đai

Vào trong khúm núm, ra ngoài vây vo

Tiếc cho thân cũng trong lò

Tĩnh thôi tóc đã màu tro ngả chiều
Hồn oan nào biết bao nhiêu
Lần hơi gió lạnh ít nhiều oán pha
Mắt Từ như lưới gươm loà
Đêm đêm vào mộng nhìn ta lạnh lùng
Trải qua muôn trận thư hùng
Khơi sông máu hận đổi chung rượu đầy (930)
Đã từng xé xác phanh thây
Xem như phạt cỏ chém cây là thường
Kể chi thiện ác thói thường
Chiến tranh là đến yêu thương nhiệm mầu
Mặc cho lũ quỷ không đầu
Dắt nhau lũ thú qua cầu tử sinh
Từ hôm cái chết oanh linh
Trong tâm ám ảnh, bên tình không yên
Khiến ta u uất não phiền
Đêm đêm thao thức ngó viên trăng phai (940)

**Bao giờ hoà hợp muôn loài
Bên trong thịnh đức, bên ngoài điều phương
Làm sao mở hết biên cương
Trần gian dựng một thiên đường chung vui
Cho hoa tươi góp ngàn tươi
Cho ta dâng nốt cuộc đời góp công**

***

**Qua đây nhớ tiếng tơ đồng
Ngày tàn binh lửa núi sông nhuộm cờ
Tay Kiều lướt mấy dòng tơ
Năm cung còn đến bây giờ vọng vang (950)
Sông Thương nào sóng mang mang
Tấm lòng nghĩa nước tình chàng chia đôi
An Tiêm nào nổi bồi hồi
Hồn quê theo cánh diều trôi mây về
Bốn dây như đổng như tê
Nỉ non oán động, nã nề sầu cảm**

Bây giờ vẫn thoảng dư âm
Tiếng đàn thanh lặng khóc thầm bấy nay
Tơ xưa rụng ở đất này
Ngọc xưa trầm dưới sông vầy lênh đênh (960)
Đoạn trường sóng dọi trăng thanh
Tướng xiêm y đó còn xanh đến giờ
Bãi chiều hoa trắng đong đưa
Ngõ tay người cũ phím tơ lạnh lùng
Giờ nhìn kỹ nữ so cung
Hồ ngôi tựa gối nhấp chung trà buồn
Sân mưa sùi sụt dòng tuôn
Dương như lệ tử kiếp hường long đong
Cùng tân khách ngỏ hận lòng
Hồ tơ nay chạnh tiếng đồng tiệc quân (970)
Ngày xưa, của một giai nhân
Giết chồng, cứu nước muôn phần vẻ vang
Rời thân giao xuống Tiền Đường

Trăm năm vẹn nghĩa đá vàng sâu xa

***

Bấy giờ có một văn gia

Thưa rằng chuyện ấy tôi đà rõ hay

Giở trang tài mệnh xưa nay

Cùng hoen nước mắt, càng dày túc duyên

Dòng đời khi xuống khi lên

Cũng là thử thách cánh thuyền thiên hương (980)

Kể từ đất cũ họ Vương

Kiều, Vân phận gái riêng vườn ẩn hoa

Vương Quan, trai nối dòng nhà

Soi trắng đọc sách đậm đà kinh luân

Thúy Kiều vì hiếu quên thân

Duyên trời vừa hé nụ xuân vội tàn

Tưởng cùng Kim dật phím loan

Trăm năm hoà một bản đàn rồng mây

Ai ngờ một sớm chia tay

Mảnh trăng, đất nọ đất này nhớ nhau (990)

***

Kẻ đi buồn trắng ngàn lau

Người về tay nhạt hoa cau lệ tràn

Vận nhà gặp chuyện trái oan

Vàng ba trăm lạng lễ quan mới thành

Chuộc cha, nàng phải bán thân

Dầu sôi lửa bỏng dám lần lửa đầu

Cậy em trả mối tình đầu

Hạt mưa liều phận, chôn câu nguyệt thê

Rơi vào tay họ Mã kia

Dầm sương dãi gió một xe bụi hồng (1000)

Cánh bèng ngơ ngác trên sông

Lầm nơi buồn hạnh, bán hồng mà trao

Phận Kiều chưa ngọt tay dao

Then sương đóng chặt hoa vào lầu xanh

Lại lầm thêm mọ Sở Khanh

Miệng kêu chẳng thấu thôi đành phận cầm

Đút lòng nức tiếng ca ngâm

Rượu cười cợt khách lệ tầm tã riêng

Nàng cùng chàng Thúc vầy duyên

Tưởng qua dầu dãi lại thêm đoạ đày (1010)

Chước ghen vợ Thúc mới hay

Khiến mày mặt tủi - ngó mày mặt đau

Trái oan đành phận tôi hầu

Cá nằm đáy lưới lo rầu sớm hôm

Vượt tường ẩn chốn Thiên môn

Nhưng e thêm trận sóng cồn phong ba

Lần thêm Bạc Hạnh, Bạc Bà

Tưởng đâu mái ấm lại là lầu xanh

Thôi thì sen lấm bùn tanh

Gió mưa thêm nữa vầy cảnh thu mưa (1020)

Nào nùng nguyệt đón sương đưa

Tình riêng còn ánh sao thưa cuối trời

***

Một hôm đất Việt có người
Nghênh ngang đàn kiếm tìm nơi chuộc nàng
Nửa năm duyên bén đá vàng
Họ Từ nổi máu hồ giang quen ngày
Đưa chồng ngựa nhạt yên mây
Phòng thu khép kín đêm ngày mênh mông
Người đi mù mịt non sông
Cho hoa quỳ vờ một bông hương chờ (1030)
Ngó sao, sao cũng hoen mờ
Hỏi trăng, trăng cũng lạnh lờ tuyết băng
Nhện buồn thì giở tơ giăng
Người buồn khâu áo, biết rằng gửi ai
Gió phai màu lá hiên ngoài
Lệ phai sắc gối đêm dài bóng câm

***

Một hôm binh giáp âm âm

Từ về tráng khí hùng tâm chói loà
Trai hào kiệt, gái anh hoa
Một lời đã hẹn dẫu là trăm năm (1040)

Bao phen ngậm lệ kêu than
Nhục phơi mặt tái, sầu bầm dạ tương
Kiều đem - ân oán tỏ tường
Trả vay cho rõ lẽ thường quả nhân
Những phường buôn liễu vùi xuân
Đầu bêu cửa chợ xa gần hãi kinh

***

Thế rồi binh mã triều đình
Cọc beo là dũng, ngọc kinh là oai
Tướng trời nổi trận gió bay
Rạng ơn thánh thượng, một ngày giặc tan (1050)

Thưởng công nàng với thổ quan
Lênh đênh chèo quế, sóng lam dặt dìu

Lòng ai tan tác muôn chiều

Tiền Đường nước bạc gieo liều phù dung

Chìm vào con nước - năm cung

Cho đàn hoá sóng nã nùng lòng ai

Tiền căn chưa dứt thiên tài

Cành vàng lại vương mẽ chài thiện duyên

Từ đây khoác áo hương thiền

Nước dương tẩy oán tan phiền từ đây (1060)

Mệnh đàn tưởng cuốn tơ dây

Cửa Không chôn chặt những ngày xa xưa

***

Cuộc đời lắm nỗi tình cờ

Khi trông không lại, chẳng chờ thì qua

Từ Kim quẩy sách về nhà

Chịu tang đất cũ, nhớ hoa đất người

Nửa năm của lịch gió cười

Hong đèn - sợ bóng, trông vời - tiếc trăng

Đoạn tang vội vã vân đăng

Lòng thu dậm bụi, ngựa băng nội dài (1070)

Liễu xa những tưởng sâu ai

Áo bay ráng đỏ, tóc gài mây xanh

Đàn còn đợi ngẩn ngơ thanh

Hiên vắng sẽ lại nguyên vành trăng hương

Một chiều giậu cũ dừng cương

Bưởi phơi nụ lệ bên đường lất lây

Hỏi nhà Vương - đã rời đây

Hỏi nàng, đã đáp xe mây vân trình

Hỏi tình, tình đã quên tình

Vườn đào xanh cũ tưởng hình trâm rơi (1080)

Tường xưa, mồn lệ trông vời

Hoa xưa dệt nã lời thề hoa

Buồng trầm xưa vắng âm ba

Còn rau sam, ấy nắng tà, vàng tro

Tỉ tê để gọi trăng mờ

Mấy tàu lá chuối xạc xờ gió lay

Chàng Kim dôi đó tìm đây
Sào phơi còn giải lụa dày dạn mưa
Quần quanh nhạt chút hương thừa
Chiếc hồn ma đại vật vờ thềm hoang (1090)

Hỏi người tìm đến cuối làng
Nhà Vương ẩn mái tranh tàn cột xiêu
Hàn huyên nhắc lại chuyện Kiều
Chứa chan khoe lệ, tiêu điều mảy chau
Tưởng nàng xa biệt ngàn dâu
Bâng khuâng tóc biếc, giải dầu mặt hương
Tưởng hoa ngậm lệ canh trường
Hồn theo cánh đóm tha phương lập loè
Chùng đâu trong mảnh trăng kia
Cùng soi hai mặt, cùng nghe lạnh lòng (1100)

Trăng chung mà gối chẳng chung
Lệ rơi lấp lánh một vùng ánh trắng
Ước gì hoá được mây giăng

**Tìm nhau khắp chốn dẫu rằng tàn hơi
Ước chi hoá hạt sương ngời
Thiết tha đậ xuống tóc người miên man**

***

**Cứ theo ước nguyện của nàng
Thúy Vân sẽ kết cùng chàng mối duyên
Vương, Kim khuya sớm bút nghiên
Bảng treo nhành quế tên điền rờ hai (1110)**

**Bõ công kinh sách miệt mài
Việc quan gánh vác, trong ngoài hiển vinh
Lòng càng khơi ngọn lửa tình
Trơ vợ trắng đôi, lung linh đèn sầu**

***

**Chàng Kim dong ngựa tìm châu
Bâng khuâng nắng giãi, âu sầu sương in
Vẫn là mù mịt bóng chim
Nhạn bay núi Bắc đi tìm biển Đông**

Kể gì đèn phố khói sông

Mắt soi tám hướng, lòng mong mười chiều (1120)

Cỏ hoa cũng tưởng Thuý Kiều

Bâng khuâng suốt bóng, đăm chiêu núi trâm

Trời xanh thương kẻ có tâm

Trong nơi tuyết giá hé mầm tin xuân

Bao năm xuôi ngược đường trần

Lang thang vó ngựa một thân võ vàng

Được tin nàng - đã mất nàng

Mạch sâu cắt nhỏ đôi hàng lệ xanh

Kim nghe mới thấu ngọn ngành

Kiếp hoa từ thuở lia cành đón đau (1130)

Hết đày đoạ chốn thanh lâu

Lại sa vào phận tôi hầu trở trêu

Kiếp người chùng được bấy nhiêu

Mà bao hàng lệ tiêu điều thấm hoen

Trách trời nữ nặng lòng ghen

Hết vui tài trí, lại lèn giai nhân
Cõi hồng đã rạc dấu chân
Lòng mong dầu chỉ một lần thoáng qua
Dấu tình dang dở đôi ta
Một lần thấy mặt âu là trăm năm (1140)
Sông dài vừa gặp cá tằm
Thì người xưa đã yên nằm đáy sông
Ới thôi! Võ ngọc tàn hồng
Thương nhau xin cảm nỗi lòng cho nhau
Đàn tràng lập bến sông sâu
Lệ tình rửa ngọc tươi màu băng nguyên
Trả nhau vẹn nửa trăng nguyên
Nước dương xin giải ưu phiền hờn oan
Lênh đênh mặt sóng hoa tang
Bó hoa nổi giữa mây vàng lô xô (1150)

***

Bồng dung hiện đến sư cô

Nón gồi lá thắm, dép bồ cỏ thơm
Áo Đà vạt đậm hoàng hôn
Quẩy kinh đầu gậy rẽ cồn lau vương
Ảnh Kiều, vừa nhác bàn hương
Mắt trằm tươi nét, dáng sương ngại ngần
Nhà sư bỏ nón dừng chân
Hai bên thi lễ thưa gần thưa xa
Cửa Thiên còn ẩn tổ nga
Vừa nghe những tưởng đâu là chiêm bao (1160)
Chàng Kim mắt lệ tuôn trào
Kẻ sau người trước xô xao lạy mừng
Kéo nhau lên đỉnh cồn rừng
Cây xao nhã điệu, chim bưng nhã thanh

***

Hương chiều ngan ngát am tranh
Ngoài sân man mác mấy nhành lan rơi
Dưới hoa thấp thoáng bóng người

Quét hoa tay cũng lả ngời chùm hoa
Nhìn nhau suối lệ tuôn oà
Nỗi riêng tủi thẹn, nỗi nhà đoàn viên (1170)

Phận bè trôi dạt sông thiêng
Ngờ đâu hai mảnh trăng nguyên chưa phai
Một nhà sum họp trúc mai
Thêm chim tấu nhạc, thêm đài bông dăng
Bơ rài rạc ngựa băng khuâng
Bơ hiu hắt gió theo vầng mây xanh
Cõi lòng cũng rộn yến oanh
Viễn trăng dưới lại gặp vành trăng trên
Dòng hương quyện sóng đàn lên

Đổi tình cầm sắt thành duyên cầm kỳ (1180)

Người kiệt nữ ấy là chi
Đương Kim quan huyện, chính vì phu nhân

***

Hồ nghe vẻ mặt tần ngần

Bờ sương ngạn liễu giang tân nhạt nhòa

Tiểu đình trâm mặc hiên hoa

Trà sen động nguyệt, tỳ bà dừng loan

Sượng sùng khoe mắt thượng quan

Nửa chi cay đắng, nửa san ngậm ngùi

Sáng nay, Hồ mới sai người

Đem cây đàn quý bán nơi huyện đường (1190)

Thiên tình lại dệt đôi chương

Thưởng công trị loạn, tuyên dương hiền tài

Kim về tựa án thờ dài

Nến trong lệ đọng, mưa ngoài hiên thưa

Tặng đàn hản nhắc tiếng xưa

Trị dân - thăm nhủ như vừa so dây

Ra vào, tư lự riêng tây

Nghĩ mai thiết yến, đặt bày lo toan

Ngoài hiên có tiếng a hoàn

Dâng thơ đã nhắc tên nàng đề phong (1200)

Nến rơi lã chã giọt hồng
Xem qua nhẹ nổi bận lòng tối nay
Chữ Kiều, lãng đãng hương bay
Lửa pha sắc giấy ửng mây chiều mờ
Đàn này, thiếp đã so tơ
Quả là báu vật, bây giờ, tạ ơn
Ấm thì mạch suối nào hơn
Ngân thì tiếng hạc như vờn cồn trắng
Trục đàn sáng ngọc tươi bằng
Xuân phơi khói núi, Thu giăng tơ trời (1210)
Cảm riêng khó tả nên lời
Xin cho tiện thiếp dự nơi tao đàn
***
Trước là đáp lễ thượng quan
Sau cùng bằng hữu dâng làn cung tơ
Tri âm tạ mối duyên thơ
Chút lân tài đã đợi chờ mấy Đông

**Thiếp xin ghi tạc ơn lòng
Đêm nay thảo vội đôi dòng bút trao**

***

**Đôi xa nai vọng tiếng gào
Ngoài hiên nhòa nhạt cội đào đơm sương (1220)**

**Bóng ai quạnh quẽ trên tường
Gió Đông lùa mấy dòng hương nhạt màu**

12. SÓNG DÂY TIỀN ĐƯỜNG

BỨC THỨ MƯỜI HAI:

*(Nhờ tiếng đàn của Thuý Kiều, Hồ Tôn Hiến giải thoát khỏi con
mắt ám ảnh của Từ Hải khi chết)*

Ngàn mai lợp trắng hiên lầu

Hồ sen in dáng nhịp cầu lung linh

Chênh vênh đôi mái tiểu đình

Lấn trong đảo liễu vươn mình xanh cong

Ngàn đào gió gợn bên song

Cành phôi sóng lục mơ mòng thiên nga

Huyện đường mở tiệc thưởng hoa

Quanh bờ liễu rũ đèn sa lồng vàng (1230)

Dưới hoa thấp thoáng khách quan

Giai nhân tài tử luận bàn văn chương

Gió trăm ngan ngát thiên hương

Hoàng hôn theo cánh nhạn hường về quanh

***

Sau rèm, phơ phất tinh anh

Kiều ôm đàn, vuốt tóc xanh cúi chào

Môi tươi chúm chím nụ đào

Trán cao vòm tuyết, mi rào khoé nhưng

Não nùng một đoá phù dung

Đôi tay hồng thạch so cung ngại ngần (1240)

Xa đưa ấm giọng chim thần

Chào mừng quan khách, xa gần dự thơ

Nàng ngồi bên tấm rèm tơ

Lung linh lửa nến, nhạt mờ dấu hoa

Tóc mây biếc ngọn la đà

Nửa phơ vóc liễu, nửa sa ráng trời

Hồ quan tựa án trông vời

Nào nùng nét mặt rõ người năm xưa
Tay Kiều hồng ngọc đong đưa
Trầm im lặng khói, nến mờ ảo lay (1250)

***

Dây nào lơ thơ mây bay
Nhỏ to như nhắc chuyện ngày hồng hoang
Lòng Hồ tan loãng mệnh mang
Nỗi buồn khơi lại âm vang ngày nào

***

Lòng đàn bước thấp bước cao
Dường như ngọn sóng xuôi vào trùng dương
Đỉnh trầm cũng ngắt thêm hương
Cây đàn dậy sóng Tiền Đường trôi mau
Tưởng muôn ngọn đổ qua đầu
Mồ hôi đầm mái tóc sầu Hồ quan (1260)
Mắt Từ ám ảnh chưa tan
Bồng như vệt loé một làn gươm bay

Mồ hôi ngổ máu tuôn đầy
Tay Hồ sửa tóc, mặt mày tái xanh
Năm cung vàng ngọc tan tành
Liễu tơ ướt sũng trời xanh rữ hồ
Dây đàn chột nín hư vô
Tao nhân mặc khách còn ngơ ngẩn hồn

***

Lại run quở oán ma hồn
Hơi đầu lạnh khối băng sơn bênh bồng (1270)

Dáng Kiều lau lách thu đông
Như trắng úa gọi nước sông đi về
Gió vờn cỏ nội lê thê
Vệt sao lặn giữa tiểu Khê hện hò

***

Ngón đàn thiên cổ so đo
Tơ đồng lãng đãng theo lò hương gầy
Hạt sầu nức nở cung dây

Tóc sa nét mực nển gầy lửa hiu
Trán Hồ gọn nét đăm chiêu
Đã bồi gió tấp lại nhiều mưa đong (1280)

Mắt Từ thoáng hiện ngoài song
Nhìn Hồ trầm mặc như vòng trăng Thu
Cành dương trĩu ngọn sương mù
Lồng đèn gió bặt lửa lu ngọn tàn

***

Tay tiên chợt ấm hơi đàn
Mạch tuôn tí tách, trong làn xuân hương
Nội ngàn hoa hé nụ sương
Lò trầm man mác khói vương sợi dài
Tưởng chừng chim hớp ban mai
Đậu về reo hát hiên ngoài triển miên (1290)

Hồ nghe nhẹ băng ưu phiền
Dây đàn ấm mạch suối thiêng tỉnh ngời

Mắt Từ như cánh hạc trời

**Bay lên mắt hút giữa nơi vô cùng
Bấy giờ im bật năm cung
Trầm thưa thốt toả nến lung linh mờ
Mắt Hồ vương ngấn lệ chờ
Môi khô cười nụ hững hờ sầu quên**

***

**Ôm đàn khép nép hài tiên
Tạ từ quan khách dáng quyền ngại ngần (1300)**

**Tiệc đào tài tử giai nhân
Vòng tay đưa tiễn trắng dần dần xê
Lơ thơ liễu tựa hoa kè
Hoa rơi tiễn bước hoa về cầu hoa
Thêm trầm, thơ phú ngâm nga
Sang canh eo óc tiếng gà vọng sương**

13. NGŨ NGÀNH BỘT NƯỚC

BỨC THỨ MƯỜI BA:

(Kim Trọng cứu giải oan nghi án của Ngô Khôi)

Kim đang ngồi trước công đường

Ngói cong mưa rụng, rêu tường lá bay

Xạc xào gió cuộn hoa lay

Cây nghiêng hàng gọi cuối ngày vàng trơ (1310)

Núi xa thành dựng mây mờ

Thôn xa khói tím vẫn vợ nhạt nhòa

Ngoài sân lách chích bầy gà

Gọi nhau đến dưới hiên nhà ủ con

Chim nào buông điệu véo von

Tưởng như đất cũ tiếng còn giục ta

Bao năm chưa lại quê nhà
Trải hồng một giải cỏ hoa dãi chờ
Chênh vênh vách núi xanh mơ
Thác cao ghềnh vắt dòng tơ ngang trời (1320)

Trại hoa Đá Trắng thương ơi
Mỗi tên đất - mỗi dấu đời vọng vang
Thương từ nương sắn khóm lang
Nhớ từ mùi đất bên đàng nhớ đi
Lớn lên giữa núi xanh rì
Cỏ cây như thể tứ chi thuộc mình
Một thời chia nhục chia vinh
Đã làm nên cội tâm tình - là ta
Bây giờ sợ khác trước xa

Chắt chiu ảo ảnh như là thiên thu (1330)

Kim còn tựa án ưu tư
Tình neo cánh gió, ý từ hạt mưa

***

**Dưới thềm đã vọng tiếng thưa
Dẫn vào bà lão già nua tuổi trời
Lung còng, quần áo tả tơi
Tay nương gậy trúc vẽ người chón què
Kim truyền: lão ở đâu về
Có chi oan ức đặt đề của công
Bẩm quan già ở núi Đông
Suốt đời cặm cùi vun trồng rau khoai (1340)
Hiếm hoi được mụn con trai
Ngô Khôi tên gọi, tuổi ngoài ba mươi
Cảnh già mẹ goá, con cô
Vào rừng hái nấm, lên đồi bẻ măng
Nhà nghèo chưa đủ miếng ăn
Kể chi đau ốm khó khăn khôn lường
Năm xưa quan trấn địa phương
Một hôm gặp ở giữa đường, bắt đi
Giữ giam nào rõ tội chi**

Thân nghèo còn biết lấy gì đảm đang (1350)

Hai năm còm côi lang thang

Dò la được biết đày sang huyện này

Vội vàng chống gậy đi ngay

Tấm thân muôn dặm đoạ đày nắng mưa

Lần xin cơm cặn canh thừa

Nhìn con lần cuối cho vừa nhớ mong

Xác này bỏ chợ trôi sông

Còn hơn tựa cửa ngùi trông lệ tràn

Đánh liều, già đến cửa quan

Cậy nhờ phụ mẫu xá oan cởi sào (1360)

Mẹ con cho được nhìn nhau

Làm thân trâu ngựa kiếp sau nguyện đền

Vô cùng - cảm tạ ơn trên

Thân này dầu nát không quên tác thành

***

Mưa ngoài trĩu ngọn cỏ xanh

Mây vương nắng quái bên thành mưa dầy

Rập đầu lay trước án mây

Trên khuôn mặt lão vương đầy lệ rơi

Kim truyền tra sổ tìm người

Rõ ràng án buộc những lời vu vờ (1370)

Già nghe mừng tử sùng sờ

Vẻ e quáng mắt, vẻ ngò chiêm bao

Lệnh truyền xuống bọn quản lao

Giỏ khoai vôi xách theo vào thăm con

Trông già chàng những héo hon

Bước chân từ mẫu trèo non đạp ngàn

Đời còn lắm chuyện trái oan

Bất công nhan nhản, lằm than dầy dầy

No nê chi bọn tó, thầy

Hộp bè kết nhóm đạp giày dân đen (1380)

Trời cao chẳng thể với lên

Tiền tài thế lực bốn bên dập vùi

Hòa nhau một lũ ăn người
Tiếng kêu tắc nghẹn, tiếng cười hả hê
Giận mình một thuở đam mê
Trị dân thẳng mực ra bề tôi trung
Nặng nề quỳ gối khom lưng
Cũng phường bịt mắt tai bung bấy ngày
Vá trời khôn một bàn tay
Đành đem chí gửi chén say giày vò (1390)
Thôi thì đủ mặt đủ trò
Thân tâm nô lệ vào cho đồng tiền
Tưởng khi theo đuổi bút nghiên
Mộng làm sáng đức thánh hiền cửa công
Ngõ ngang bọt nước ra sông
Chốn quê thềm được làm ông đồ già
Chính chân giữ lấy nếp nhà
Đã làm không Hoá thì Hoà thái hu
Khi ngày cao giọng thi thư

Khi đêm thưởng nguyệt cùng sư đạo đàm (1400)

Khi qua làng nước luận bàn

Bảo răn như đạo, khuyên can thực lòng

Còn hơn hoạn lộ long đong

Giúp dân chẳng được như lòng ước ao

Ta còn nhớ giấc chiêm bao

Cầu treo dốc ngược rơi vào phù vân

Theo Kiều lấy phúc làm nhân

Cuối năm xin được thi ân giảm tù

Những ai án tích lờ mờ

Xin cho phóng thích, lượng nhờ quan trên (1410)

Bút rồng đạo đạt đôi tên

Ý tình tha thiết trình lên tỉnh đường

***

Bọt mưa nhuộm nắng mây hường

Con mây trên đỉnh phố phường về đâu

Thì thùng nhịp trống tan hầu

Ngoài sân ngựa cũng gục đầu hí vang

typesetting by XeTeX

14.HOÀ TAN DẶM TRƯỜNG

BỨC THỨ MƯỜI BỐN:

*(Ngô Khôi tôi dâng Kim Trọng đôi chim Đại Hài, nhờ vậy
Vương Quan đã tìm được tung tích Hồ Ông (Thầy học của Kim,
Quan, Kiều)- Dòng dõi Hồ Quý Ly (Việt Nam)- lưu lạc bên Tàu,
là một học giả chủ trương "Tri Hoà Hành Hoá")*

Guồng tơ nhật nguyệt mênh mang

Cuốn hồng sương núi, phơi vàng xuân hoa

Lưng trời lác đác chim qua

Cánh theo gió ấm thiết tha tìm về (1420)

Mây bay lả nét thơ đề

Núi xanh thiên bút ngọn kè nghiên sương

Lầu cong mái đậm nắng vương

Tiếng chim trong cụm hải đường xôn xao

Huyện đường khuất giữa ngàn đào

Đì đùng pháo nổ, ngạt ngào trầm xông

Cúc vàng nở ngát hiên đông

Mây trời cỏ đất mênh mông một màu

Họ hàng đoàn tụ bên nhau

Nhìn đàn trẻ nhỏ trước sau một bầy (1430)

Ngày xuân mới gặp nhau đây

Vương, Kim ngồi dưới tàng cây thưởng trà

Chuyện gần rồi đến chuyện xa

Tấm lòng hồi tưởng quê nhà đình ninh

Hai ta như bóng theo hình

Leo lên cảnh búi luận bình văn thơ

Nhân khi Thầy mãi cuộc cờ

Trốn trường ra tắm bên bờ Bảo Giang

Qua nương bẻ trộm mía vàng

Ăn xong nhật sỏi bên đàng ném nhau (1440)

Trở về nhận bốn roi đau
Thế rồi lại trốn đi câu như thường
Trong mình, giấu mấy nén hương
Ghé vào bãi mộ bên đường phụ ma
Sườn đồi đuổi bắt reo ca
Buông điều cánh cốc la đà bay lên
Trèo cây đa, bắt sáo đen
Móc nhằm hang rắn một phen hoảng hồn
Mùa đông rủ chó săn chồn
Xuống khe đơm cá, lên cồn bẫy chim (1450)
Bạn xưa còn nhớ như in
Bây giờ ai biết bóng chim cuối trời
Mùa nào chẳng có thú chơi
Ngày nào chẳng đứng nghe lời rầy la
***
Sau lưng có tiếng hầu nha
Xin đưa một kẻ vào là Ngô Khôi

Dâng lên cặp chim Đại Hôi
Lông tơ như thể phấn nhồi tuyết vương
Quả là báu vật lạ thường
Tên Khôi khép nép bên tường trình thưa (1460)

Rằng con từ độ ơn nhờ
Thượng quan minh xét, bao giờ dám quên
Đoái thương đến phận dân hèn
Tha về phụng dưỡng mẹ hiền sắt son
Đức tà vạn biển nghìn non
Dù cho sông cạn đá mòn không phai
Quê nhà có ngọn Thiên Thai
Đỉnh cao chót vót là đài Thông Linh
Có hang Thánh Hoá, Tâm Bình

Bên chùa Non Nước cảnh tình thanh u (1470)

Có Thầy ở nước Đại Ngu
Là Hồ ẩn sĩ dật cư chốn này
Tổ tiên lưu lạc qua đây

Cố hương cách mấy trùng mây quan hà

Sống cùng ai nữ hiền hoà

Sắc tài đôi vẻ tên là Ân Lan

Sớm trưa cung cử tấm tang

Xuống khe giặt lụa, lên ngàn dạo chơi

***

Vương, Kim vừa thoáng nghe lời

Nhìn nhau xúc động bồi hồi - Thầy xưa!

(1480)

Bao năm đặng đặng ai ngờ

Mây còn quyện núi, nước chưa qua cầu

Vương truyền: Người hãy trình mau

Tiểu thư còn biết hiệu "Sầu Hoa Dung"?

***

Họ Ngô xiết đổi lạ lòng

Quan đây, Thầy đó hẳn chung họ hàng

Bẩm quan quả đúng hiệu nàng

Người còn tôn bậc chúa lan tuyết trần

***

Hai chàng nghe nói tần ngần

Mỗi lời như dẫn xa dần vào mơ (1490)

Mái trường cỏ lợp đơn sơ

Xanh xanh ngô trúc, ơ hồ then hoa

"Làm Nên Hoá, Biết Nên Hoà"

Chủ trương, riêng phải học gia kinh quyền

Điều Thân, Tịnh Ý, Hoàn Nguyên

Hoà vào xã hội, thiên nhiên đổi đời

Tình thương, lẽ sáng thông người

Giúp người Tự Chỉnh giữa đời ngăn che

Lời Thầy khuyên nhủ răn đe

Khi ngồi luyện tập, khi nghe văn bình (1500)

Đạo tương thẩm thiết ân tình

Bao năm tác dạ in hình chưa phai

***

Khôi rằng: Như loại chim này

Tuy là dã điều - lại hay nghĩa nghi

Theo nàng - đuổi cũng không đi

"Lý - Trần - Lê" hát vân vi núi ngàn

***

Lâng lâng như suối reo đàn

Tưởng lời non nước hoà tan dặm trường

Từ nghe Lan hát trên nương

Đôi chim từ bỏ non sương theo cùng (1510)

Suốt ngày như bạn vui chung

Tiếng chim hoà vọng một vùng non xanh

Thế rồi kết tổ trên cành

Thời gian thoát đã nở thành một đôi

Nàng đặt tên chim Đại Hối

Ngày ngày tung cánh trong nô mây hồng

Con thường hầu hạ Hồ Ông

Lên non hái thuốc, câu sông buông thuyền

Tập tành chút ít bút nghiên

Thành thơ riêng côi uyên tuyền qua mau (1520)

Đói no bữa cháo bữa rau

Nửa nuôi thân mẫu, nửa hầu Tôn sư

Từ ngày hoạ đến chẳng ngờ

Duyên may gặp cửa quan, nhờ lượng trên

Cho về phụng dưỡng mẹ hiền

Ơn cao lòng những mong đền một mai

Nhân khi kể đến danh ngài

Ẩn Lan gửi tặng chim này lễ xuân

Gọi là báo đáp đôi phần

Rạng soi thánh đạo trị dân an hoà (1530)

***

Kim truyền: Heo hút non xa

Dùi mài kinh sử được là quý hơn

Vị gì lặn lội xuyên sơn

Qua đây đền đáp chút ơn bình thường

Mẹ già sớm mót chiều sương

Lỡ khi nắng gió bất thường, chớ khinh

Sinh thành ân nghĩa cho mình

Còn ta chút lượng hiếu sinh đáng gì

Nghỉ chân dăm bữa - rồi đi

Cho ta gửi chút quà về núi Đông

(1540)

typesetting by XeTeX

15.ÀÒ ÀÒ NGỌN GIÓ

BỨC THỨ MƯỜI LĂM:

*(Kim, Quan du xuân - ra tay trịnh trị bọn cường hào, vừa gây nên hai
án mạng)*

Bâng khuâng hương nội hoa đồng

Làng xa bát ngát mấy vòng tre xanh

Cỏ dài lả gió qua nhanh

Chiều Xuân chim tụ trên cành mừng nhau

Nắng chia vàng ửng hàng cau

Thì thùng trống điểm nhịp chầu đình xa

Đầu năm mở hội thưởng hoa

Nào là Quan họ, nào là Trống quân

Hai bên tuần tử giai nhân

Hoà nhau điệu hát trong ngần đầu thôn (1550)

Sông dài chín ửng hoàng hôn

Khói dăng lãng dăng bên cồn chim kêu

Nhịp hò bơi chải giục đều

Thuyền đua theo ngọn thủy triều như bay

Tiếng nào la hét vỗ tay

Ven đê thấp thoáng lửa bay đuốc hồng

Mây phơi giăng đỏ đôi thông

Chùa rêu núi vọng hồi chuông vãn tường

Vương, Kim cải dạng dân thường

Thong dong thầy tớ lên đường dạo Xuân (1560)

Dấu hài lân mẫn chúng nhân

Bước đi cây cỏ xanh ngấn vàng pha

Nơi thì vào hội Đình Hoa

Cây đu đầu ngô la đà cành lên

Gái quê má lúm đồng tiền

Khăn vuông mở quạ, yếm viền gò xanh

Mắt huyền tươi nét long lanh
Thất lung hoa lý trên nhành vờn bay
Người chờ đánh một vòng vây
Bên kia trì xuống, bên này nhún thêm (1570)

Cần tre lại vắt tung lên
Nàng càng xanh mặt, chàng thêm hứng nồng
Chung quanh tròn mắt cười trông
Lắc lư đầu hướng theo vòng đu cao
Nơi thì mở hội thôn đào
Ngoài sân đô vật lăn vào quần nhau
Trống cầm vừa đổ nhịp mau
Hai thân hùng hực - một màu đồng hun
Nơi thì chèo hát i uông
Tiếng kèn eo ét, tán tuồng múa may (1580)

Diễn viên chỉ đó chỉ đây
Sau cảnh đuốc lớn mặt mày đỏ ran
Người xem dưới bụi lấn tràn

Áo hoen khăn bạc những làn mồ hôi
Tập trung trống trút từng hồi
Hoàng hôn lặn tắt sau đồi tùng xanh
Cội mai phơ phát đôi cành
Con ong kiếm mật bay nhanh bãi chiều
Gió lùa ngọn cỏ đìu hiu
Nam thanh nữ tú dập dìu lại qua (1590)

***

Bỗng nghe tiếng chạy tiếng la
Rượt theo thằng bé quanh nhà lao xao
Người xem không lối ra vào
Trẻ kia còn biết ngả nào chuồn mau
Hầm hầm mặt ngựa đầu trâu
Quật theo đôi gậy, nắm đầu nhắc lên
Lết đi như kéo tấm mền
Buông tay, xác nọ rữ mềm lăn quay
Một người xanh xám mặt mày

Xông vào xác trẻ vừa lay vừa gào (1600)

Con ơi! Con có làm sao

Mẹ đây còn sống thế nào hở con!

Trẻ kia hé mắt héo hon

Nấc lên nhìn mẹ như còn thiết tha

Buông thây con - mẹ khóc oà

Rú lên chồm đến người nhà vương tôn

Gã tung đập, hộc máu mồm

Bước chân lảo đảo, mẹ ôm bụng nằm

Quân đâu kéo đến rầm rầm

Nửa mau cấp cứu, nửa ngằm bửa vây (1610)

Kim truyền: Trói hết bọn này

Người quanh đổ lại tiếp tay tức thì

Lôi thôi khăn áo tu mi

Giáo gươm tuốt sáng dẫn đi một đoàn

Mẹ run tay chỉ bên đàng

Thều thào, mấp máy hai làn môi khô

**Rằng con thân cô thế cô
Chỉ còn đứa bé cậy nhờ thượng quan
Dường như dồn hết hơi tàn
Lời chi tất nghẹn, xuôi bàn tay yên (1620)
Bên trong trẻ khóc ré lên
Vương truyền khiêng vục xác trên vào nhà
Đầu giường còn bát cháo hoa
Góc tường siêu thuốc hơi phà lửa sôi
Nhìn hai thân chết bồi hồi
Gặng tra mới có một người chịu thừa**

***

**Rằng chồng mụ nợ năm xưa
Đầy làm lính thú nắng mưa cuối trời
Một hôm quần áo tả tơi
Trốn về nhà giữa những lời hăm he (1630)
Cái thân trên búa dưới đe
Hết hào thuốc vật, lại be rượu đầy**

Hết chiều tở, lại hầu thầy
Nai lưng làm mướn nuôi bầy nhặng xanh
Ít tiền buôn bán để dành
Cởi ra đút lót mấy anh sống nhờ
Có thì giả bộ làm ngơ
Bằng không xách cổ lên chờ cửa quan
Thương con xót vợ cơ hàn
Cẩn rǎng ngậm miệng phàn nàn cùng ai (1640)
Kéo cây nuôi nợ - lệch vai
Bao nhiêu đày đoạ rạc rài lấm phen
Năm rồi có kẻ ghét ghen
Thế là đóng cũi cài then nhốt vào
Cái thân nhục nhã lính đào
Tù cho đáng kiếp ai vào viếng thăm
Mẹ con làm mướn quanh năm
Thắt lưng buộc bụng khó khăn kể gì
Tháng rồi sinh một hài nhi

Có ai dám mượn thuê gì nữa đâu (1650)

Cảnh nhà trăm mối lo sầu

Thế rồi ngã bệnh nhắc đầu không lên

Thằng cu lớn phải kiếm tiền

Thuốc thang nuôi mẹ quanh miềm xin ăn

Kể chi hắt hủi nhục nhân

Cúi đầu lạy hết khó khăn phiền hà

Xóm trong có một Hoạn gia

Tiền kho bạc đụn đầy nhà quyền danh.

Mấy đời dòng dõi công khanh

Đè đầu bóp cổ dân lành nhiều phen (1660)

Đã đành yên phận bùn đen

Đạp quen người lại cố lèn thật đau

Nuôi thêm một lũ đầu trâu

Làng trên xóm dưới âu sầu bấy nay

Đảo điên như trở bàn tay

Quẹt công lừa của một bầy gian ngoan

Bao người tù rục chết oan
Bắt con, cướp vợ tiêu tan dần dà
Có ai tính chuyện kêu ca
Nửa đêm ném lửa đốt nhà như chơi (1670)
Đợi trời thì đã tàn hơi
Căm bằm tím ruột, ngậm lời dạ thưa
Tha hồ làm gió làm mưa
Quan trên sợ thế còn chừa mặt ai
Hoạn gia nổi tiếng một "ngài"
Tham lam chật dạ, gái trai tính lừng
Cầm đầu thêm bọn khuyến ung
Chuyên bề cướp giết, chuyên lòng gái tơ
Chôn vùi bao kiếp đào thơ
Ồi thôi! Tội kẻ đã mờ trời cao (1980)
Chiều nay thầy tớ tiêu dao
Thằng cu vô phúc ném vào - lỗ tay
Trông lên phách lạc hồn bay

Co chân lủ đến chỗ này - rồi yên
Nhờ ơn nhị vị quan trên
Rộng soi mới dám trình lên đôi phần
Nói cho cạn nỗi khổ dân
Rồi ra nát thịt tan thân cũng đành
Dù là voi đạp ngựa phanh
Quyết đem đổi mạng cho thành tiếng kêu (1690)
Khổ đau chất ngất bao điều
Đèn trời soi rõ nay liều mạng thưa
***
Bồng đầu lốc cuốn bụi mờ
Ào ào ngọn gió vạt vờ tàng me
Ai ngờ sau chốn lữ tre
Lắm phường cầu tặc kết bè hại nhân
Chẳng kiêng phép nước xa gần
Cậy thần cậy thế - góm quân lột người
Đường về Xuân cũng kém tươi

Kim truyền đem trẻ về nơi công đàng

(1700)

Ra tay phá xích xiềng oan

Bằng không ta sẽ cáo quan trở về

typesetting by XeTeX

typesetting by XeTeX

XVI. AI ĐỂ HOA DUNG

BỨC THỨ MƯỜI SÁU:

*(Vương Quan hồi tưởng người yêu cũ - nàng Ân Lan (con gái Hồ
ông) và dự định đi theo Ngô Khôi thăm Thầy học)*

Vương Quan thơ thẩn ngoài đê

Ven sông in bóng hoa lê nở bùng

Tiếng ai hú vọng trong rừng

Mây phơi lụa tím trên sừng trâu tơ

Nền trời nhàn nhạt màu mơ

Sông đem ráng đỏ sóng hồ hững đi

Sáo điều vọng tiếng vu vi

Như chim nghiêng cánh tìm gì lưng mây (1710)

Thôn xa ngẩn bóng cau gầy

Vẻ như tư lự đôi bầu sẻ thưa
Gió chiều giục nhớ thôn xưa
Vườn mai hoa trắng bây giờ còn tươi
Niềm quê vời vợi phương trời
Lửa chiều thấp thoáng tưởng lời cố thôn

***

Ngày xưa áo nhuộm hoàng hôn
Dáng ai cắp rổ lên cồn hái dâu
Tiếng nàng hát vọng đôi câu
Dừng tay viết mướn lòng sầu vẫn vơ (1720)
Lều tranh còn ủ chần mơ
Mối tình là một bài thơ vô đề
Ấn Lan ơi! Mái tóc thề
Gió Xuân nay có vỗ về suối hương
Đêm nao ngồi học bên tường
Nến leo lét lụi, chữ vương vất chìm
Ngoài song thoáng tiếng hài im

Như trắng bông hạt tơ chìm kiêu sa

Lan cười đưa đến cho ta

Sợi dài tóc buộc chùm hoa ngâu vàng (1730)

Sách thơm áp má mơ màng

Tĩnh ra hương thoảng bóng lan chập chờn

Nhớ khi em đôi em hờn

Hai ta chia sẻ nắm cơm cháy vừng

Nhớ đêm nằm vông ngó trăng

Đếm ngôi "sao sáng" lại rằng "sáng sao"

Giọng em lạnh lạnh tiếng cao

Răng em tươi hạt ngọc nào long lanh

Nền trời mây lại qua nhanh

Viền trăng vương phải đầu cành võ tan (1740)

Những đêm trời tối như than

Bắt con đom đóm trên giàn mồng tơi

Cho em, em cất tiếng cười

Hát tay em thả đóm trời tung bay

Vòi ta đuổi bắt lại ngay
Thả đi, đòi lại mãi đày đoạ nhau
Gọi em là vẻ hoa sầu
Lan đòi nụ buổi cài đầu làm duyên
Nhặt son trên núi mài nghiên
Thơ anh em điểm dấu yên màu hồng (1750)

Tưởng khi đỗ đạt thành công
Tay đan sợi tóc, hoa lông trắng non
Chưa thề sông cạn đá mòn
Trang tình đã điểm dấu son đầu đời
Dường trong ánh mắt tiếng cười
Vẻ như ngượng ngập mở lời con tim
Thế rồi - tắm cá bóng chim
Theo Thầy ẩn dật đời miền đi xa

Anh về lý vẫn đơm hoa
Cuối thôn còn lại mái nhà xác xơ (1760)

Hiên trắng soi quạnh bàn cờ

**Tìm chi con đóm cũng vờ vẫn bay
Buồng đây, Lan vẫn ngồi may
Bây giờ tơ nhện gió lay lạnh lòng
Âu sầu ai để hoa dung
Nền xưa giảng sách tiếng trùng ngân vang
Tìm em dò dọc thuyền ngang
Thấy đâu dấu vết chim sang đất nào
Năm xưa em tựa cội đào
Tên ai còn dấu khắc vào da cây (1770)
Mấy lần anh lại chốn đây
Hiên tranh đôi bướm vờn mây lững lờ
Lòng buồn trăm mối vò tơ
Sợ trông hoa nở, ngại chờ húng thi
Những đêm trăng sáng buồn chi
Mà lòng sách vắng tiếng gì chan chan
Ngõ chim gọi bạn trên giàn
Ngõ em phơi cái thời gian giậu ngoài**

Cánh lòng lại vượt ngàn mây
Tìm đâu sợi tóc tay cài hoa xưa (1780)
Có đêm thao thức nghe mưa
Tưởng em về tiếng guốc đưa ngại ngần
Đông tàn còn thể chờ Xuân
Đôi ta biệt biệt sông Ngân nhạt nhòa
Biết đâu em ở miền xa
Nghe mưa mà chẳng như ta khóc mình
Có đêm soi bóng lung linh
Bâng khuâng một ngọn đèn tình trong sương
Em thì biệt biệt dáng hương
Riêng hoa in bóng trên giường lơ thơ (1790)
Tóc đan hoa ảnh lò mờ
Mộng xưa hoen ướt đôi tờ lệ thi
Nước non cũng nhuộm sầu bi
Người đi - úa cái Xuân thì - ai đây
Dặm hồng biệt biệt cồn mây

Cỏ hoa chung giấc sum vầy bấy xuân

***

Thế rồi vâng lệnh song thân

Xe duyên cùng với giai nhân xóm ngoài

Có khi thức ngủ canh dài

Mơ hồ còn tưởng dáng ai ngồi kề (1800)

Tỉnh ra mới biết con mê

Mảnh trăng cùng bóng hoa lê nhạt dần

Tình đời rồi cũng phù vân

Biết bao sóng gió xoá dần dư âm

Dẫu lòng ôm mối tình thâm

Vùi sâu một nắm mù tâm lệ nhòa

Bây giờ bắt được tin hoa

Tấm lòng lại quặn xót xa lạ thường

Sáng mai hành lý lên đường

Thăm Lan biết mấy dặm trường ngựa bon (1810)

***

Sông dài cõi yếm hoàng hôn
Bầy chim ngủ đậu bên cồn lại bay
Gió về đưa ngọn sóng say
Tiếng ca mục tử cuối ngày gọi trâu
Bãi xa cỏ tím rầu rầu
Mái đình rêu vọng trống chầu nhịp mưa

XVII. LÒNG NHƯ KHỐI NGỌC

BỨC THƯ MƯỜI BẢY:

*(Kiều, Vân hành hương chùa Văn Chương, thăm Thầy Văn - nhà
sư đã dạy Kiều kinh Kim Cương)*

Trời Xuân trong vắt mây thưa

Nắng hồng như xoã guồng tơ bông dần

Núi xa bút dựng xanh ngần

Cõi thiêng lạnh giọng chim thần chọt ca (1820)

Tiếng chuông lay nhẹ ngàn hoa

Bóng mây dường cũng giao hoà lang thang

Ngày rằm sắm sửa đèn nhang

Kiều, Vân ngồi võng trên đàng hành hương

***

Sáng nay văn cảnh Văn Chương
Lưng non đôi mái khói hương phụng thờ
Cửa nhà sư kiêm nhà thơ
Thường cùng mặc khách cuộc cờ tiêu dao
Nghe xưa, cũng bực anh hào
Chí cao chẳng thoả, ẩn vào cửa Không (1830)

Riêng lòng ôm ấp non sông
Kết liên hào kiệt tang bồng chờ khi
Dần dà thấm nhập từ bi
Lòng yêu muôn loại sá gì - một, hai
Diệu hành chuyển đạo Như Lai
Vẫn trong vạn pháp, vẫn ngoài sắc danh
Y phương cứu giúp dân lành
Đôi tay đĩnh lực như thành phục ma
Chẳng nề trà rượu đàn ca

Chốn nào chốn chẳng hiền hoà đạo duyên (1840)

Thong dong nửa Phật nửa Tiên

Thiền tâm hoá độ một miền sao trắng

Chí người như cánh chim bằng

Hát ca vi vút bên Hằng cát vương

Về đây lập cảnh Văn Chương

Am che mái cỏ bên sườn non cao

Đường lên trải trắng bông đào

Gió sa hương nhụy, trời vào lá cây

Tao nhân thường gặp nhau đây

Thưởng trà thiền vị nghe Thầy luận kinh (1850)

Đậm đà giáo lý nhân tình

Niết Bàn thành cõi phù sinh đổi đời

Đã quen biết mấy năm trời

Với Kim, thầy cũng là người cố tri

***

Ngày rằm chị rủ em đi

Thong dong vông lụa hai vì phu nhân

Bên đường cỏ nhuộm màu Xuân

Đôi con châu chấu xanh ngần vụt bay

***

Nhạn sa soi mặt sông đầy

Lách lau đôi ngọn bông gầy thiết tha (1860)

Bóng chùa lồng với bóng hoa

Nắng Xuân lóng lánh vừa sa đôi làn

Núi vuông Thiên Ấn ngọc lam

Sông nghiêng lụa đậm dấu chàm thiên thu

Rừng tùng thoáng mỡ trầm tư

Nổi trôi chuỗi hạt thái hư bênh bông

Thảo trường lập phái Thi Tông

Trường Sơn vẽ một nét cong vách ngời

Mênh mang mây trải gấm phơi

Hoa lay tưởng ngọn bút trời phê văn (1870)

Võng đưa bên suối tẩy trần

Sỏi xanh vương vẫn dấu xuân tiên hài

Đạo tràng chim mở hội mai

Trầm theo sương đọng trên đài hoa vương

Quanh co bậc đá vân hương

Tóc ai phơ phất dòng hương côi Thiên

Chùa Văn Chương hiện bên triền

Mái rơm nhàn nhạt dáng hiên như như

Đón nàng vào mái Tâm Hư

Vách treo dòng kệ Thiên sư cảm đề (1880)

Ngoài hiên hoa nép mây kê

Tiểu đồng ngơ ngẩn bên hè xinh xinh

Sư Thầy đương khoá giảng kinh

Sai trò dâng xuống riêng bình trà thơm

Sửa sang hoa quả khay sơn

Lên Chùa lễ Phật bướm vờn loanh quanh

Cầu tre qua suối trong lành

Hoa rơi nước cuộn, hoa cành nước in

Sườn cao vách tím ngàn sim

Thuyền câu bến nước sào im cảm chờ (1890)

**Trần gian riêng mộng riêng thơ
Riêng u uẩn núi riêng hồ hững Xuân
Vẳng đầu sáo quyện suối thần
Vườn mai hiện mấy văn nhân thưởng trà
Tao đàn cao giọng ngâm nga
Thiền sư khoác áo nâu già trầm ngâm
Tiếng kêu vi vút sơn lâm
Hoa nghiêng cánh lẳng, hoa thâm nụ khai
Dừng chân ven suối Thiên Thai
Âm âm giải nước thay lời luyến thương** (1900)

***

**Nhớ khi đón lại huyện đường
Thỉnh Thầy giảng lý Kim Cương độ đời
Hoặc khi chuyện nước chuyện trời
Mỗi lời nghe lại mỗi lời thanh cao
Tiên dung đạo cốt tiêu dao
Xét ra sự đẽ, nghĩ vào tương tri**

Ung dung khi đến khi đi
Lòng như khối ngọc lưu ly sáng loà
Trong năm nhò thỉnh Thầy qua
Du phương người để cánh hoa võ vàng (1910)
Sáng nay đậm ấm xuân quang
Hành hương, mới có dịp sang thăm Thầy
Lung non man mác dòng mây
Trắng in đáy suối, vàng xây thành cầu

typesetting by XeTeX

XVIII. KHÓI MỜ NGOÀI SÔNG

BỨC THỨ MƯỜI TÁM:

(Kiều gặp tên tội tù, chính là gã Bán tơ từng giá họa cho cha nàng.

*Gã cho biết vườn Thuý bây giờ đang rao bán, Vương ông cho lão hầu
về chuộc lại)*

Kiều nằm trần trọc canh thâu

Tóc mây cài nửa trắng sầu nhạt phai

Lá lan phơ phất hiên ngoài

Bóng in vẽ một nét mày quạnh hiu

Lòng chia trăm mối nghìn chiều

Gió vô tình để tiêu điều lệ hoen (1920)

Nhớ từng kỷ niệm thân quen

Trái tim ấm chút lửa đèn ban sơ

***

Bao năm tưởng đã phai mờ
Bỗng dung gặp gã bán tơ năm nào
Hôm qua cai ngục trình vào
Một tên tội phạm xanh xao mặt mày
Xét trong hành trạng người này
Xưa buôn tơ lụa là tay lầy lừng
Gặp cơn binh lửa bỗng dung
Thế là sản nghiệp lên từng khói mây (1930)
Nửa năm lính thú đoạ đày
Trốn về rồi bị huyện này giữ giam
Tắm thân tù tội cơ hàn
Nghe tin sét đánh bàng hoàng bên tai
Vợ con đã chết vì ai
Hết lẫn lộn, lại nằm dài rên la
Sáng nay nàng mới nhận ra
Đứa làm tan cửa nát nhà ngày xưa

Là thằng vu hoạ Bán tơ

Quần quanh, nào có ai ngờ gặp nhau (1940)

Gió sương điểm bạc mái đầu

Mắt sưng chín mọng trái sầu đỏ hoe

Hắn ngồi nhỏ cỏ bên hè

Xương tro như nắm xương tre rã rời

Kiều nhìn, cổ những nghẹn lời

Thấy chi ngoài một mảnh đời đau thương

Nàng dò tin tức cố hương

Hắn rằng có bạn buôn thương lại qua

Mới hay vườn Thuý quê nhà

Chủ đang rao bán, chờ ra kinh kỳ (1950)

Vui buồn hồi tưởng những khi

Gia đình bàn soạn tính về cố thôn

***

Ông Vương tóc già hoàng hôn

Thở dài lặng ngắm khói dờn ngoài sông

**Hiện ra gốc ỏi gốc bông
Bên tàng hoa khế tím hong nền chiều
Lòng ông đau xót bao nhiêu
Mỗi cây là mỗi ít nhiều vấn vương
Mả mồ ở chốn quê hương
Lạc loài năm đất tà dương già dầu (1960)**

**Bà Vương lặng lẽ đăm trầu
Tưởng khi dòng nước con cầu đón đưa
Thiếu gì kẻ dạ người thưa
Ngày xưa ai đó, bây giờ là ai
Vả chẳng xứ lạ quê người
Riêng tư là thói người nơi thị thành
Quê nhà dù cất mái tranh
Mà trong thân tộc, mà quanh bạn bè**

**Hiện hoà khóm trúc bờ tre
Vẳng lên tiếng cuộc sang hè gọi khan (1970)**

Canh cua hoa lý điểm vàng

Vại cà muối xối nồng nàn thơm cay
Trời còn cao, đất còn dày
Có ao rau muống, có đầy chum tương
Thân già lãng đãng bóng sương
Tuổi trời còn lại mấy nương nắng chiều
Luống khoai, bãi sắn ít nhiều
Tự tay trồng tủa muôn chiều thiết tha
Còn hơn dinh thự nguy nga
Nhà cao cửa rộng vẫn là cửa công (1980)
Tưởng khi vác cuốc thăm đồng
Mắt bà rơm rớm hai tròng lệ vui
Còn Kim vẻ mặt bụi ngùi
Trầm ngâm mắt vọng chân trời xa xăm
Vân ngời thêu áo bản khoăn
Lòng chia hai ngã, khó khăn thốt lời
Tiểu Nguyễn vừa ghé tới nơi
Mẹ ơi con chẳng muốn rời bà đầu

Một nhà bàn tán giờ lâu
Sau cùng ông gọi lão hầu lên sai (1990)

Sẵn sàng tay nải, sớm mai
Trở về quê cũ, dặm dài gió đưa
Hỏi xem vườn Thuý bán chưa
Liệu mà tâu lại, vàng đưa - về liền

***

Kiều nằm thao thức thâu đêm
Ánh trăng bạc giắt đầu thềm gió sông
Nhớ Thầy học cũ - Hồ ông
Ngày xưa đèn sách - những mong hậu trình

Thường khuyên: Mình đã loạn mình
Cái tâm khiến lụy cái hình lao đao (2000)

Truyền đời xây tiếp tâm lao
Cùng giăng bẫy quỷ - cùng nhào khe ma

Khổ, Vui - từ một cái Ta
Đã vào tật bệnh, tất ra mê trường

Thấp-Cao, Chân-Giả, Đoản-Trường
Chấp tranh máu lệ đau thương đầy đầy
Biến người thành cỏ thành cây
Kéo luôn thần thánh tiếp tay tội đồ

***

Cánh bướm phù thế lô xô
Càng chan chứa mộng - càng cô quạnh đời (2010)

***

Kiều đưa năm ngón rã rời
Ngó tay mình mỉm nét cười băng khuâng
Nàng nghe lòng nhẹ lâng lâng
Tiếng chim ngoài vọng trên tầng mây cao
Chim di phiêu bạt phương nào
Có qua ăn trái rừng đào sớm mai
Hỏi giùm sứ giả Như Lai
Làm chi cho sạch trần ai cát lấm
Làm chi phổ nguyện Quan Âm

Hay riêng sen trắng giữa đầm đủ chưa (2020)

Hay rồi một trận gió mưa

Bùn đen kia hẳn không chừa đài hương

***

Trăng ngoài lóng lánh cành sương

Hoa nhìn trăng nép bên tường đùa vui

Dưới hoa để hát ngậm ngùi

Trăng nghiêng tai lắng - viên tươi ngọc ngà

Một trăng đẹp bấy nhiêu hoa

Mà trăng có biết đâu là - là đâu...

Ngàn năm vò võ mạch sầu

Nửa ngâm đáy mắt nửa đầu non xanh (2030)

Xin trăng soi dọc lộ hành

Xin trăng chỉ hướng tựu thành mà đi

Một mai cất bước từ ly

Trăng núi biếc, lệ xanh rì hàn giang

Một lòng trăng rộng mênh mang

Trăng đầu riêng của một nàng lầu cao

Nửa trăng lặn dưới rừng đào

Còn xin nguyên nửa tan vào mộng ta

typesetting by XeTeX

typesetting by XeTeX

XIX. NÀNG RẰNG SUỐI CHẢY

BỨC THỨ MƯỜI CHÍN:

*(Đã tậu lại vườn Thuý, ông bà Vương, Thuý Kiều và Hương Nhi
sửa soạn về quê cũ. Vương Quan ghé lại thăm nói về Ấn Lan)*

Cuối Xuân đường rụng đầy hoa

Cánh rơi tưởng nụ mây sa bành bồng (2040)

Kiều ra tựa cửa ngùi trông

Đồi cao đã trắng mấy bông lau chiều

Bên dòng lạnh tiếng chim kêu

Qua cầu vó ngựa rơi đều tà dương

Cổng tre mái ngói rắng hờn

Cánh không buồn khép gió vương ơ hồ

Tiếng ve trong cõi sương mờ

**Ngâm theo xác lá lơ thơ rụng vàng
Hương nào theo gió tìm sang
Như chim cánh vượt dặm tràng hoa rơi (2050)**

***

**Tin nhà đã gửi tới nơi
Việc xong, lão bặc lên mời về quê
Phòng riêng sửa soạn bộn bề
Xôn xao lòng nhớ, não nề lòng xa
Vương ông cùng với Vương bà
Thúy Kiều cùng một trẻ là Hương Nhi
Sửa sang hành lý mang đi
Mốt mai thẳng ngựa trở về cố hương
Lòng nàng dan díu nhớ thương
Bước chân tưởng những dặm trường sắt se (2060)**

**Chia tay khóm liễu bờ tre
Sụt sùi cây cỏ còn nghe lệ thấm**

Thôi từ tạ nhé tri âm

Như sương ta cũng âm thầm nát tan
Sớm mai phơi chuỗi ngọc lam
Trang nghiêm một thoáng nhân gian bọt bèo
Kìa sao thiên lý tiêu điều
Vẽ chi những nét đăm chiêu ngậm lời
Nhánh hoa u mặc gió trời
Một thân bên giậu mỉm cười héo hon (2070)
Mây chiều lả xuống sườn non
Dáng như lác đác hồn con hạc về
Nửa vàng lau lách sâu chia
Nửa xanh mây khói đầm đìa mang mang
Giải hồng cuộn cuộn bến giang
Buồm dong đôi tấm ráng vàng ngàn xa
Thành Tây ải đỏ lạc hà
Theo thuyền man mác cỏ hoa dương chiều
Vàng ơi chi lắm tiêu điều
Xanh ơi ngăn ngắt qua đèo hàn san (2080)

Tím ơi cỏ nội ngút ngàn
Màu gieo cuối bãi, màu tan ngọn triền
Chim quỳên xuống đất sầu riêng
Mặt trời thu một hồi chiêng lửa hồng
Xe ai đẩy hát trên đồng
Tiếng ca bán rượu từng không lạnh bầu
Dáng Kiều thơ thẩn vườn sau
Dấu chân gieo nhẹ dấu sầu vẫn vơ
Gió vàng áo nhạt màu mơ
Hoàng hôn toả ngọn khói mờ ai hun (2090)
Cỏ êm đã thoảng tiếng trùng
Hoa cau hương quỳên vài chum nước ngần
Gió chiều cũng nhớ giai nhân
Quần quanh theo với bước chân tìm gì

***

Rào tre lá ngọn tường vi
Tiếng quen ngâm mấy câu thi ngoài tường

Nàng trông ra thấy chàng Vương
Ung dung dắt ngựa buộc cương dưới đào
Hoa hiên cũng lả cánh chào
Hiên lam Kiều đón em vào vấn an (2100)

Vương rằng: Rong ruổi quan san
Ngựa đeo trắng lạnh, vó tan sương chiều
Cho dù thất tuổi tam đào
Chút hương hoa cũ ướp theo bảy ngày
Mới về em vội qua đây
Ẩn Lan gửi lượng trầm này kính dâng

***

Ngó em - Kiều lại thêm mừng
Hoa in đáy mắt còn rung rung lòng

***

Nhà Thầy bên động Huyền Không
Mái tranh tàng ẩn thu đông mịt mờ (2110)

Tóc người đã bạc như tơ

Bạn thân chim tụ, quân cò hoa rơi
Sớm lên đào thuốc dong chơi
Chiều về dạy học khắp nơi tụ hiền
Danh thơm đã nức mọi miền
Làng trong mển chuộng, quan trên nể vì
Chẳng ham quyền tước kinh kỳ
Thong dong gậy trúc, đến, đi ngoài vòng
Rượu thơ phơi phới một lòng
Trà thơm viết sách, suối trong ngâm mình (2120)
Xin Thầy được đón về dinh
Sớm khuya vẹn nghĩa sư sinh một nhà
Thác rằng tuổi đã nua già
Núi non mển cảnh, cỏ hoa luyện người
Ấn Lan giờ vẫn đẹp tươi
Một chiều bên suối ngỏ lời hằng mơ
Chỉ bông hoa nở ven bờ
Nàng rằng: Suối chảy có chờ đầu hoa

**Nhắc chi chuyện cũ đôi ta
Ngày nay Lan vẫn như là ngày xưa (2130)**

**Vì gì chung nắng chia mưa
Giữ thom mộng cũ ngày chưa ngọc vàng**

***

**Kiều ngổi nghiêng tựa hành lang
Gió lùa tóc quện theo làn hương bay
Hoa cà ráng ướp hiên Tây
Sao hôm vừa mọc trên cây sương chiều**

typesetting by XeTeX

XX. CHẢI TÓC THU PHONG

BỨC THỨ HAI MƯỜI:

(Kiều thăm lại chốn cũ, cho trồng cây Hoàng Mai trên nền am xưa.

*Đạm Tiên nhập thần cảnh tỉnh Thuý Kiều. Nàng thăm mộ đàn lần
cuối, trước khi hồi hương)*

Rèm đào gió lọt phiêu diêu

Kiều phu chùng đã được điều tới sân

Mây Thu phơi tóc xanh ngần

Hiên lam nghe rộn bước chân chim vào (2140)

Tưởng hoa sớm rụng mái cao

Kiều nằm đôi bóng chiêm bao ơ hồ

Ngang mình lệch mảnh chẵn tơ

Mắt nhung dịu thiếp đôi bờ cỏ xanh

Tay dài tơ búp lan nhành
Dáng Thu lãng đãng nhạt vành trăng cong
Bên giường chải tóc thu phong
Tai nghiêng nghiêng cánh sen hồng mát thơm
Má đào gò ửng tuyết đơm
Môi in nét trở nụ hương ban mai (2150)
Bên song khép nép lan đài
Hoa trong thềm thiếp hoa ngoài bâng khuâng
Hương đêm còn thoảng lâng lâng
Chăn tơ phủ xuống như tầng hoàng hoa
Đôi hài cong mũi kiêu sa
Im im lắng tiếng chim ca ngoài vườn
Nghĩ ra nay sớm hành hương
Vươn vai Kiều dậy, ngắm gương tần ngần
Hương nhi đem áo lại gần
Khoác lên vai ngọc gò xuân mịn hồng (2160)
Qua hiên bướm nổi bênh bồng

Tung tăng gió vuốt vài bông cúc hiền

Vườn ngoài non nỉ yến uyên

Xách hoa lên kiệu gót tiên dịu dàng

***

Đôi thưa lấm tấm bông vàng

Hoa Thu hỏi mấy lần sang đất này

Đổi thay từng khắc từng ngày

Mà vòng nguyên định chen đầy hoa dung

Xét trong trời đất vô cùng

Biển dâu sắp đặt lạ lòng cao xanh

(2170)

Bao nhiêu cung điện tan tành

Xô đi, dựng lại dưới vành trăng tươi

Thăng hoa cuộc sống con người

Phế hưng trải rộng lẽ trời tự nhiên

Đường dài sỏi nhạt thu thiên

Trước sau biết mấy gót phiến qua đi

Bóng người cổ tích còn chi

Còn nghe gió kể chuyện gì bên nường
Bước nào ngưng ngậm yêu đương
Bước nào rầm rập giáo gươm chói loà (2180)

Bước nào lay lắt nua già
Bước nào xe ngựa lại qua rộn ràng
Nhớ không ngọn cỏ may vàng
Ngày xưa lữ khách qua đàng còn không
Hỏi mây mây trắng như bông
Riêng đường sương tụ bụi hồng trăm năm

Bãi sông cỏ lạnh căm căm
Tưởng Từ áo vải xưa nằm chốn đây
Phách thiêng khí vẫn loà mây
Xưa ai trộm xác gò này mang đi (2190)

Xưa ai đập vỡ mồ bi
Gò xưa còn bãi cỏ chi rầu rầu
Tưởng chàng bẻ kiếm dựng râu
Nóc nghiêng bát rượu, trên đầu cài trắng

Cuộc ra vùng vẫy chim bằng

Cuộc về đồn ải mưa giăng bóng cờ

***

Kiều ngời như ngấn như ngơ

Dường đầu lãng đãng trong mơ hiện về

Lâng lâng hương cận hoa kề

Đạm Tiên buông giải tóc thể vương vương (2200)

Tiếng nàng thoang thoảng khói hương

Rằng: Không có hội đau thương đoạn tràng

Quả, Nhân - tôi trót lỡ làng

Khiến em vào chị - giục đàn trầm luân

Giờ nên đuổi mộng khỏi thân

Nhiều vương vấn cũ - dễ phần chiêu ma

Dáng nàng lãng đãng mưa sa

Giật mình mới biết mộng hoa lúc nào

Vào Thu chim cũng xanh xao

Tiếng kêu theo gió thoảng vào rèm thêu (2110)

Não nùng thay nổi lòng Kiều
Nhìn bông lan ngọc đăm chiêu nền trời
Hồn Tiên nhẩn nhủ chơi vơi
Chùng nghe còn vắng trong lời hoàng khuyên

***

Nền xưa kiệu đã dừng nghiêng
Dây hoa núi đại vàng nguyên ngọn tường
Tàn lan lóng lánh hàng sương
Hoa chao nhỏ hạt nước hương rừng mình
Chập chùng đôi núi lung linh
Vén rên, xuống kiệu, dáng quỳnh mộng lung (2120)

Rã rời từng bước rêu hung
Hài reo giữa cõi vô cùng hoang mang
Truyền phu đem cội mai vàng
Trồng lên trên đỉnh nền hoang cỏ dày
Giác Duyên thấy có về đây
Trông hoa xin tưởng vóc gầy Kiều nhi

**Hoa này là nguyện đại bi
Giữa đông, vàng rộ sá gì phận cõi
Thân con dù chốn xa xôi
Lời Thầy, sóng dậy gió dồi dám quên (2230)**

***

**A hoàn sắp lễ dâng lên
Sợi hương tím loãng trên nền cỏ cao
Chắp tay khấn nguyện thì thào
Khay hoa đậu cánh chim vào bồng nhiên
Kiều xin: Có phải Đạm Tiên
Hương linh còn quyện chút duyên má hồng
Cảm nhau - một sợi tơ đồng
Thì xin bay đậu cành bông mai vàng
Hoặc Từ dưng khí hiên ngang
Anh linh lưu luyến trần gian chẳng lìa (2240)
Đồ vương nuôi mộng xưa kia
Hay còn vì thiếp, chưa chia ngã đường**

Thì xin bay xuống đầu tường
Khẩn xong, chim cất cánh hường bay đi
Lung trời buông giọng từ quy
Đáp vào rừng vắng như vì sao sa
Run run Kiều chấp tay hoa
Cúi đầu lễ vọng, hương nhòa khoé môi
Tiếng chim lạnh lớt bên đồi
Dường như thê thiết bồi hồi bụi mưa (2250)

***

A hoàn lại cất tiếng thưa
Thỉnh bà lên kiệu, cơn mưa - kịp về
Ở đây sâu lặng buồn tê
Sơn lam chướng khí lữ bề ốm đau

***

Kiều nhìn phơ phất hoa lau
Ngọn cờ tập trận - ngày đầu thơ ngây
Đã vàng dậm cát đồi mây

**Thêm hiu hắt gió ngàn cây vật vờ
Tàng hoa lan cũ trông chờ
Vẻ đang thêm thiếp giấc mơ tuyệt vời (2260)**

**Một mai ta ở chân trời
Riêng hoa còn mãi - sương rơi một tàng
Rừng hoang trả lại rừng hoang
Cội lan kia liệu hoa vàng bao Thu**

***

**Nhớ hồi Thầy lập am tu
Chọn đây là cảnh thâm u hữu tình
Sớm chiều niệm Phật nghe kinh
Mảnh trăng ẩn chốn phù sinh điêu tàn
Một chiều trồng gốc ngọc lan
Thầy rằng: Mai một còn làn hương bay
Đời người như cánh hoa lay
Trần gian thom một đôi ngày lại thôi
Giờ Thầy Tam Hợp đầu rồi**

Nhớ ai hoa lạnh lòng rơi cánh buồn
Lan còn hoa lệ sầu tuôn
Hương bay vờ vẩn dôi muôn hướng tìm
Mốt mai ta cũng theo chim
Về thâu ngọc rót vàng chìm sông Ngô (*)
Đêm đêm tơ tưởng đi mò
Sông Thương hoa có neo đò nhớ thương (2280)

***

Kiếp phu lại thỉnh lên đường
Hồn lâng lâng kiếp, hồn vương vương rừng

***

Lá đưa khăn lệ rưng rưng
Nhấn nhẹ chim cũng lạnh lòng tiếng ca
Sông buồn đỏ quạnh âm ba
Mây đưa đỏ bãi hoàng sa lạnh lòng
Mắt buồn vời vợi mông lung
Tiễn chân cội đá khóm tùng, ngắt ngày

**Con tim chôn lại rừng này
Theo hoa rụng xuống chân Thầy hôm mai (2290)**

**Những đêm chớp biển mưa dài
Hồn bên núi, xác phương ngoài - thăm chưa**

**Mỗi xa mỗi bước rừng thưa
Yên hà theo tiếng đò đưa thuyền về**

**Chợ chiều rạ nhạt mái quê
Hắt hiu gió gợn tái tê sóng trường**

**Sào ai phát phới mây hường
Nhịp hò mái đẩy khói sương ngút mù**

**Kiều truyền kiệu ghé gò Thu
Mộ đàn hoa nở âm u lối mòn (2300)**

**Một gò cỏ úa héo hon
Xưa kia Từ Hải - cũng chôn gò này**

**Bây giờ liệt sĩ nằm đây
Mộ đàn - thêm trắng một cây đoạn trường**

Lòng Kiều chín nhớ mười thương

Hai mỗ ngát một tuần hương Thuý Kiều

Áo bay lẩn giữa mây chiều

Bâng khuâng suốt tóc, đăm chiêu nét ngài

Chim nào hót giữa lùm mai

Chùng như thoảng tiếng thỏ dài trên yên (2310)

Gò xanh thơ thần gót tiên

Chân trời cỡi đất hai miền sâu chia

Xương tàn nắm đất ai kia

Núi sông - không một tấm bia để đời

Anh em chí cả nghiêng trời

Lòng chung chẳng thể tách rời - Bắc, Nam

Vẫy vùng một cõi giang san

Thương người cơ cực, chém quan tế cờ

Ai từng tốt kiếm ngâm thơ

Chí toan sắp lại ván cờ máu tươi (2320)

Ai từng nốc rượu cả cười

Sau rừng tiếng hát giữa nơi chiến trường

Tưởng khi cờ cuộn mây vương
Thành cao ném một ngọn thương san bằng
Bây giờ mây uốn ngành trăng
Gió ù cổ miếu, nhện giăng chiến bào
Mồ chung le lói vì sao
Hồn oan tử sĩ xạc xào cờ lau
Cỏ hồng đỉnh núi thay màu
Tưởng như sắc ngựa Phong Châu anh hùng (2330)
Còn đâu trống giục kiếm cung
Chiều nay ếch nhái lạnh lùng khua xa
Trăm năm còn lại gò hoa
Lất lây giải ánh lạc hà cô thôn
***
Nhà ai hun lá bên cồn
Nhìn mây phu kiệu bồn chồn ngồi quanh
Bãi sông rải rác mái tranh
Trẻ vui ném sỏi dưới cành dương khô

Sườn non nửa mảnh trắng nhô
Cong thành một nét mơ hồ mi ai (2340)
Lại nghe trong cội hoa mai
Bật thêm tơ tóc rùng vai đàn bầu

***

Nàng dừng lắng đợi âu sầu
Quả như tiếng vắng hương lầu trước đây
Hồn ai nấc tiếng ngân này
Xưa nương đàn cũ, giờ cây mai vàng
Tiếng ngân chìm đắm mơ màng
Một dây to nhỏ hồn man mác trời
Buông chi tiếng nhật tiếng lời

Trong u ẩn gió nghe tơ tả lòng (2350)

***

Kiều còn thơ thẩn tiên dong
Núi xa nhòa mấy vành cong sương mù
Quạt trần khép mở vân du

Hoa dung đáy nước cho dù khói vương

Bâng khuâng bước dạo cầu sương

Tóc bay dài một dòng hương la đà

Có nàng cắp rổ bèo hoa

Vén quần cánh nhụy lợi qua suối về

Bè ai thả vó ven đê

Nửa ngâm rắng đỏ, nửa kê mây xanh

(2360)

Gió Thu hiu hắt lùa nhanh

Đáy khe cát trắng long lanh ngấn trời

Qua cầu suối cũng đua tươi

Bờ vai phơ phất tóc xuôi hững hờ

Trên dòng tơ, dưới dòng tơ

Hai dòng thêu một đoá mơ nhạt nhoà

typesetting by XeTeX

XXI.TỔ THIÊN NHẬP HOÁ

BỨC THỨ HAI MƯỜI MỐT:

*(Kiều hồi tưởng buổi tối đánh đàn cho Kim Trọng và sư thầy Văn
Chương nghe - Nhà sư trợ duyên giúp Kiều tỉnh thức khởi nghiệp đàn,
hoà tâm cảm vào thiên nhiên đại đạo)*

Ngoài sân buông năm tư ngà

Đêm Thu bắc chông, Kiều ra ngó trời

Ai treo chiếc ấn trắng ngời

Đóng lên mấy giải mây dờn mơ xanh (2370)

Ấn trang nhỏ mực loang càn

Con chim khách lạ bỏ nhành liễu bay

Giọt trắng là hạt rượu say

Vò trắng hoành thạch nghiêng đầy giàn dưa

Gió lay vàng rụng như mưa
Tưởng đâu âm vọng chuông chùa Văn Chương
Trăng chân thường giữa vô thường
Ánh trăng như với dạ hương hện hò
Bây giờ cửa núi quanh co
Trăng ơi có đổ đầy vào tâm ai (2380)

***

Nhớ hồi trên các Sương Mai
Dâng Thầy Văn, được so vài cung tơ
Ba người chìm lắng đêm thơ
Âm dư tiền kiếp nghìn xưa dồn về
Lòng riêng phiêu hốt đê mê
Trời riêng nguyệt cận hoa kề băng khuâng
Mây ùn mười ngón lằng lằng
Viền trăng hư ảo trên tầng khói xây
Đất dồn nhựa mạch ngắt ngây
Ánh trăng đọng xuống mấy dây lặng chìm (2390)

Tiếng nào bâng bạc ngàn sim
Tiếng nào mạch máu ngàn tim rung thành
Cây đàn tự võ nên thanh
Tiếng đàn óng ánh trên nhành đọng sương
Sóng đàn là giải thoát hương
Dây đàn bốn mạch chân thường thiết tha
Song ngoài chênh mảnh gương nga
Áo người nhuộm nguyệt lay tà hàn quang
Hương trời bát ngát mênh mang
Sao trời lấp lánh, nền vàng lẳng chia (2400)
Bên này trầm mặc trắng nghe
Bên kia sao kết đôi bè âm thanh
Tay là sao hiện lên nhành
Mười phương đổ xuống đan thành áng tơ
Tóc huyền giải sợi phát phơ
Sông Ngân nước chảy qua bờ vai nghiêng
Tay nào đắm hạt trăng thiêng

Hào quang lấp lánh một viên tâm hư

***

Dáng Thầy trầm mặc hiền từ

Áo nhòa hạt quện áng tơ vô vàn (2410)

Tiếng tơ theo gió hoà tan

Một chùm sao gầy, một làn trăng rung

Cỏ cây cảm ứng vô cùng

Chùng như xao động say vùng âm ba

Lòng thiền trợ điện tố nga

Phá tan cái nghiệp dư ba tội tình

Sóng đàn tiền kiếp lung linh

Bao năm xô đẩy thuyền tình trăng ai

Hạt sương lóng lánh lẫn dài

Cành đêm chợt rụng một vài sao băng (2420)

Ba người ngồi đấm hiên trăng

Tâm tư hoà dệt cung hằng phân vân

Hơi thanh thoát chí hiền nhân

Cung phong nhĩ khách, tiếng ngân ngại hoa

Còn gì ngoài những thiết tha

Ba lòng ứng một tay ngà mưa rơi

***

Kìa xanh xanh ngắt tở phơi

Kìa thăm thăm nổi hoa đời cảnh trao

Là chi bát ngát trời cao

Là chi hiện tượng trăng sao vô cùng (2430)

Là vô thủy gặp vô chung

Là chan chứa nguyệt năm cung sương mù

Là hương rạo rục rừng Thu

Cò bay theo trăng tiếng ru mẹ hiền

Bản đàn khói lượn đèn thiêng

Tiếng con linh phượng nhiệm huyền chợt bay

Nửa đời mệt lả đôi tay

Trái tim siêu thoát sum vầy xa xăm

Âm dư man mác hiên trầm

Dường đâu vô vạn tơ tằm dệt đàn (2440)

Viền trắng dính giữa nền lam

Phơi nghiêng nụ mướt trên tàn thu thanh

Phím đàn cánh bướm vờn quanh

Nến hồng tay ngọc, trâm xanh màu vòng

Bước tơ cao thấp long đong

Cảm ngoài như thiếu tình trong như thừa

Dường như trở gió sang mùa

Dường như réo rắt tơ mưa ngoài trời

Lúc trâm mặc lúc chơi vơi

Khi hong vẻ thúy, khi phơi dáng vàng

Dưới hoa cỏ ngẩn ngơ hàng

Trên sương trắng gõ tình tang dặt dìu

Sóng tơ hoà vện nên Kiều

Lòng ai vừa đổ cơn triều biển dâng

Hơi đàn siêu thoát lằng lằng

Mỗi tơ cảm ứng mỗi tầng thiên nhiên

***

Tướng ngày dưới mái đông hiên

Nụ hoa như ngón tay hiền chỉ đưa

Cánh chim vượt cõi sương mờ

Trang Kinh ẩn những bài thơ giải trần (2460)

Khiến mình sương khói phân vân

Khiến mình tinh ý xuất thần băng khuâng

Đêm rồi lửa ngọn tơ dằng

Thành đàn tan biến trong vầng trăng lơ

Cỏ hoa hiện tướng tự ngời

Ngón tay măng trúc run lời nguyên âm

Kim ngôi bóng nguyệt trầm ngâm

Ba lòng chung một ý cầm hoà tan

Tâm hư ai dạo nên đàn

Năm cung tẩm nguyệt vô vàn tơ bay (2470)

Gió ngừng ngan ngát hương say

Riêng quỳnh hoa hé nét mày trong sương

**Cỏ ngàn thấp thoáng đêm vương
Sóng vàng chan chứa khu vườn hào quang
Xưa mệnh mang giờ mệnh mang
Còn chi giữa thể Đạo, Đàn chia đôi
Hiên hoa lãm thúy bồi hồi
Tơ nghiêng nhập hoá ba người thẩm âm**

***

**Bây giờ còn vắng trong tâm
Đâu không là khúc nguyệt cầm gió mây (2480)**

**Tơ thương cỏ úa hoa gầy
Tơ thương cánh bướm lạc bầy phân vân
Tình vương cho nụ tâm xuân
Đất trời thu lại một nhân duyên tuyến
Tầng tầng lớp lớp thiện duyên
Huyền cơ mở đóng, chung riêng vẹn toàn**

**Lạ thay cũng một ngón đàn
Mà trong tương ứng vô vàn khác xa**

Người đật đạo kẻ tài hoa
Tiếng đàn chùng mở riêng ra mỗi trời (2490)

Chàng Kim áo nguyệt lay ngời
Thầy Văn chùng để chí nơi vô cùng
Trăng nhòa ảnh đạu mông lung
Đất trời hội lại năm cung lặng chìm

***

Tóc Kiều xoã một dòng im
Quạt trần phe phẩy sao in nhạt nhòa
Bóng nàng lồng dưới bóng hoa
Nhiệm mầu trắng cấn tay ngà dưới chân

typesetting by XeTeX

XXII. MÂY THU CUỘN VÀNG

BỨC THỨ HAI MƯỜI HAI:

(Kiều từ già cỏ hoa, họa thơ tiễn biệt, lên đường về quê)

Canh gà eo óc hương lân

Đã nghe nhà dưới gia nhân dậy rồi (2500)

Ngoài ao xốc gạo đồ xôi

Tiếng con chó Quít buông hôi sữa trắng

Sương mờ ngõ trúc giăng giăng

Lá Thu hiu hắt qua màn rung êm

Nhàn lan sương trĩu đầu thềm

Vẻ như phờ phạc trắng đêm đợi ngày

Song hồng phơn phớt trắng lay

Kiều ra sân dạo - đóm bay nhạt dần

Gạch vuông từng mảnh sao ngần
Tóc nàng tưởng dấu phù vân lay mờ (2510)

Bếp xa ngọn lửa vật vờ
Dưới giàn bầu nậm, Quít chờ vẩy đuôi

Côn trùng ri rỉ im hơi

Cỏ cây chùng cững run lời tiễn đưa

Cố hương đàng đẵng gió mưa

Bao năm xa cách ai ngờ - còn khi

Dặm về tưởng dặm từ ly

Hoa sim tím chết ngày đi theo chồng

Cánh chim Hát Núi ngoài đồng

Tiếng ca bay vút từng không khói mù (2520)

Cỗ xe gỗ liệt hồn thu

Ngựa thiên lý soãi gặt gù vó bay

Đưa tay đôi trắng ngàn mây

Đón ta lau lách có gầy thu dung

Cầu ao lợp bóng tàng sung

Còn rơi trái đỏ vương cùng nỗi mong

Núi Diều xanh gọn đường cong

Buồn lên hiên cỏ lại trông chiều về

Bãi mồ biêng biếc tiểu Khê

Mùa Xuân tìm hỏi đóa lê thuở nào (2530)

Còn ai qua ngõ buổi đào

Dừng chân mà nhớ hoa nào ngẩn ngơ

Còn chăng suối đợi non chờ

Cồn vàng nổi gió, sông thơ cuộn hình

Bao năm sưởi ấm lòng mình

Ai xưa đốt đuốc, ca tình - còn vang

Đường trần bạc áo nữ lang

Tiếng ca nâng bước lỗ làng, phân vân

Làng quê đòi đoạn muôn phần

Có đêm trở giấc mắt ngẩn ánh sương (2540)

Mộng về hư ảo cố hương

Mừng sao, muốn nuốt dặm trường cỏ non

Lô nô hoa trắng đôi son
Chan đầy âm điệu lối mòn chim vui
Nhưng rồi khi giấc mơ lụi
Thêm ngao ngán dạ, thêm bụi ngùi châu
Đành thôi bọt nước qua cầu
Tương lai còn lại chút màu thiên thanh
Tấm lòng bát ngát mây xanh
Mà đời giam héo một cành thu ba (2550)

***

Kiều nhìn trăng khuất rừng xa
Còn loang bụi phấn ngà ngà khói sông
Tiếng chim thanh thót giàn đồng
Mừng vui gọi áng mây bông bênh tơ
Bướm bay từ cội sương mờ
Cánh tung nắng mới qua bờ thảo phương
Nụ hoa thức giấc bên tường
Vô tình để ửng má hường nắng trong

**Đèo xa phơn phớt cỏ bông
Cành đa oằn một nét cong trĩu tình (2560)**

**Nhện giăng nội cỏ băng trinh
Từng dây lưới ngọc in hình sao tan
Xanh, Lam, Trắng, Tía, Đỏ, Vàng
Long lanh làm đẹp mấy hàng hoa thu
Người buồn lãng đăng sương mù
Gió tai tải lạnh về ru nét mảy
Đồi tùng mờ mịt sương bay
Nàng thâm lặng hương một ngày xa khơi
Xin từ tạ hạt chuông lời
Tiếng ngân tự thể sáng ngời Văn Chương (2570)**

***

**Ngậm ngùi khi sắp lên đường
Đã nghe tiếng ngựa buộc cương rặng đào
Chàng Kim thong thả đi vào
Gió lay giải mũ xanh xao lá quỳnh**

Mắt ai chôn một trời tình
Bóng sương thấp thoáng đôi hình khói mây
Ngẩn ngơ sỏi đá nhìn cây
Nao nao gió lạnh liễu gầy hỏi nhau
Hoa rơi hai kẻ cúi đầu
Chia tay ai chẳng ưu sầu như ai (2580)
Lao xao tiếng vọng hiên ngoài
Nhác trông đã thấy ba người tìm qua
Nguyện theo tay níu áo bà
Vân xem ái ngại nét hoa phớt buồn
Bà Vương nôn nóng lên đường
Tưởng như muôn dặm bụi hường giục xe
Thôi thì to nhỏ nhắn nhe
Mỗi câu thêm lại buồn nghe ngậm ngùi
Xe phu loáng thoáng đôi người
Lên đem hành lý nàng đòi lầu mai (2590)
Kiều vào sửa áo trâm cài

Giò lan bạch ngọc vươn dài ngọn trông

Cửa hờ, giường quạnh lâu không

Ngoài sân Thu cúc trở bông sớm vàng

Mắt nhìn bốn hướng mênh mang

Vuốt ve hoa cỏ, lên đàng về quê

Mây trôi từng cụm ven đê

Người đi kẻ ở sầu tê lòng quỳ

Có ai mai một buồn chi

Lên lầu tựa ngó những khi nắng tà (2600)

Một phương rầu rĩ cỏ hoa

Một phương lau lách nhạt nhoà thu phong

Một phương xoa tóc chiều hong

Một phương nhớ mảnh trăng cong nét mày

Hai phương gió dạn mưa dày

Đường đi ngại những non mây mịt mù

Rừng buồn rung trái sầu u

Người buồn phủ hạt mưa thu bẽ bàng

***

Hương nhi vợi vā tim sang
Dâng lên đã nhạc đôi hàng đề thư (2610)

Hương rằng: Có một nhà sư
Sớm nay tìm đến thưa: Từ chùa Văn
Thư này gửi đến phu nhân
Bây giờ chú hiện nghỉ chân nhà ngoài
Ngập ngừng nàng mở xem ngay
Mười bài tiễn biệt nhủ ai đăng trình
Mỗi bài là một bài Minh
Nghĩa sâu mối Đạo, chữ linh tụ thần
Đọc xong Kiều lạng phân vân

Bâng khuâng vóc liễu - tần ngần mào hoa (2620)

Mắt nàng trầm lắng thu ba
Ý lên đỉnh núi, chữ nhòa lòng trang
Tay tiên rạng ngọc tươi vàng
Thảo bài Đường luật liên hoàn phiêu diêu

Gói trong một giải lụa điều
Tạ lòng tri kỷ ít nhiều vấn vương
Cho đem thơ lại khách đường
Hiên Tây ngơ ngác chòm hương gương cười

***

Tiền đưa xoắn xuýt bao người
Ba xe ngựa hướng chân trời xanh xanh (2630)

Nẻo đi dằng dặc mây thành
Bóng mây trĩu nặng mấy cành hắt heo
Quan, Kim sóng ngựa đưa theo
Chân non cát đỏ, lưng đeo sương bay
Dùng dằng tay lại cầm tay
Sầu Thu chan chứa giọt đầy giọt vơi
Bánh lăn cộc cạch rả rời
Ngựa say mây nhớ phương trời chảy đi

Não nùng hai tiếng từ ly
Buồn thưa thốt miệng, sầu chi chít lòng (2640)

**Qua khe ngõ cá lòng tong
Áo xanh ai đó in dòng suối xanh
Nhớ nhà xe cuộn thêm nhanh
Ái xa cổng đỏ mấy nhánh hồng mai
Đầu sông ai hát Nam Ai
Giọng cao nước chảy, giọng dài đò đưa
Nỗi buồn ngàn vạn xa xưa
Luôn theo mạch máu bây giờ chưa tan
Tiếng ca ngơ ngác lau vàng
Lồng trong khói sóng tràng giang rụng rời (2650)
Chim bói cá biếc mây trời
Ven sông đậu hát trông vời nước mau
Gió Thu san sát bông lau
Giục người quẩy gánh hát câu ề à
Bóng ai đã khuất cồn hoa
Còn nghe gió thoảng tiếng ca ơ hồ
Cỏ tranh ngoài nội bạc phơ**

**Gió lay lay tưởng sóng vờ vật xuôi
Tiễn theo mấy đoạn bụi ngùi
Bẻ hoa rượu nhớ, gượng vui lên đường (2660)**

**Kim, Quan dưới liễu gò cương
Cỗ xe bánh đạp sỏi hường - tung bay
Ngựa xuôi bờm dựng hí mây
Bạn về hoa cũ giục hoài không đi
Ngậm ngùi cu gáy từ ly
Héo lòng ai có thương gì chim cu
Con xe gỗ vượt dặm mù
Mũi cao chở những mây Thu cuộn vàng**

***

**Kiều ngời hương mắt mơ màng
Chí cao Từ Hải - thiên đàng Phương Đông (2670)**

**Vó câu vi vút non bông
Đàn xanh yên ngựa gươm hồng bóng trắng
Hoa giờ còn đợi mưa giăng**

Cỏ cây nhớ cánh chim bằng đợi tươi
Rừng Thu nhớ trận cả cười
Cờ mây lá nhớ vọng trời Đại Nam
Mắt xanh đây cửa khải hoàn
Chờ trông chỉ thấy gió quan san về
Dường trong hiu hắt sương kia
Như đầu thấp thoáng nhành bia sa trường (2680)

Sóng dài lấp lánh làn gươm
Đôi phôi áo trận phong sương đổi màu
Khí thiêng lau lách rầu rầu
Người đồn: Gươm giáo đêm thâu rộn ràng

Lên non trẻ hái hoa vàng
Còn reo nhật được kiếm han rỉ cùn
Đêm về bản bật kiếm run
Mồ hôi thép toát hiện hồn ba quân
Rừng vương cốt ngựa trắng ngần
Kiếp người mây nổi một lần qua mau (2690)

**Nghìn xưa lưu lại nghìn sau
Còn chẳng rêu mộ tro màu vàng xanh
Lại sông loang máu hùng anh
Trăm năm đáy nước kết thành ngọc trai
Người đem giữa chiếc trâm cài
Trăng lên thoảng tiếng thở dài ngọc xưa
Dường trong ánh chớp tơ mưa
Có hồn tử sĩ vất vơ chữa tàn
Cõi đời chất ngất hờn oan
Cuộc cờ bày xoá mấy bàn đua tranh (2700)
Ném ra xe ngựa tung hoành
Thu về còn lại một vành trăng sông
Bể dâu thay đổi bao tuồng
Cái chi còn lại trong luồng gió xoay
Bàn tay tiếp nối bàn tay
Trả vay vay trả đọa dày mãi nhau
Một bầy tâm bệnh khổ đau**

Nghìn xưa vạch sẵn nghìn sau - một đàng
Nghìn dòng máu lệ mệnh mang
Biết bao giờ mới chĩnh trang nguồn đời (2710)
Núi sông rục rĩ con người
Mở trang sử mới nơi nơi đẹp lành
Cõi lòng bát ngát mây xanh
Đổi xoay đương thức kết thành thiện duyên
Giữa đời Tự Chính như nhiên
Trăm năm thoát mối đảo điên buộc mình
Cho bao sỏi đá hồi sinh
Bốn phương chung hưởng thái bình thịnh an

***

Cỏ cây thấp thoáng qua màn
Dập dồn vó ngựa gõ khan mặt đường (2720)
Non xa tím ngắt mây vương
Sông xanh trời nhuộm, đời hường nắng hong
Tướng ngày hoa lạc long đong

Niềm quê sợ cả nỗi mong vụng thắm

Sợ nhìn vóc núi trâm ngâm

Tưởng đâu thành quách giam cầm chim bay

Sợ đêm tơ tưởng bóng mây

Oán sao trời đất đoạ đày mình riêng

Sợ trông hoa lả trắng nghiêng

Thêm đau đón phận - người chuyên tay người (2730)

Ngại trông xuân trở màu tươi

Bẽ bàng thêm nữa buồn ơi là buồn

Ngại gì non đổ suối tuôn

Nước đi có biết cành hương phai tàn

Ngại trông xe cuộn bụi đàng

Hồn quê theo dặm mây vàng giục xuôi

Đối mình đùa cợt làm vui

Lại nghe tẻ ngắt nụ cười tái tê

Dám mong chi nữa ngày về

Chân mây cỏ áy não nề một phương (2740)

Bây giờ rong ruổi mây vương
Mây bay tưởng những dặm trường thẳng hoa
Ngõ cây đa đợi quê nhà
Ai lên Quán Dốc hát mà trách ai
Đá non hỏi nước sông dài
Hoa trôi một thuở u hoài còn riêng
Đèn còn sợi khói xanh thiêng
Cho bông tầm gửi lảng giềng còn leo
Còn cây trúc đợi trăng treo
Hỏi hoa vương giả có neo cánh tình (2750)
Từ hoa đổ chuyến đặng trình
Người qua ngõ nhỏ chạnh tình khóc hoa
Lên nương có hái bông trà
Ngó mây tím chết ngõ tà áo bay
Trở về chệnh choáng men say
Chờ hoa buổi rụng đưa tay đỡ buồn
Giờ ta về lại cô thôn

Liệu con nhện cũ neo hồn sầu chẳng

Cho dù trúc đã đâm nắng

Miếng trầu vôi đỏ dùng dâng trao thơ (2760)

Đêm đêm cung nguyệt lay mờ

Tưởng đâu con sáo bây giờ qua sông

Xin từ tạ những ngùi trông

Cho tôi quên nhé những bông bèo xa

Tạ từ khe suối đường ma

Cho tôi dựng lại mái nhà nhân gian

Xin cùng cỏ biếc quá quan

Một đường nhân ái rẽ làn mây bay

Trong xe nàng nhẹ quơ tay

Ngoài đồng lúa đã dâng đầy lúa hương (2770)

typesetting by XeTeX

XXIII. BAO NĂM TỜ TƯỜNG

BỨC THỨ HAI MƯỜI BA:

(Kiều nhìn qua màu xanh vách núi cố hương mới ngộ ra chính hoàn cảnh thiên nhiên và thân thuộc ban đầu đã tạo nên tâm thức nàng - chỉ có quê hương mới mang lại thứ chân hạnh phúc - viên Ngọc Báu trong mình mà mãi lãng quên)

Kiều qua muôn dặm bụi hường

Thôn mây vẫn vũ, quán sương rạc rời

Vượt non xe kiếm mặt trời

Sang sông ngựa hí trông vời nước xanh

Xe theo vó đở mưa nhanh

Người qua đồn cũ ngó thành rêu tro

Núi non thấp thoáng sương mờ

Rõ ràng đâu phải giấc mơ đêm tàn
Chao ơi suối tía đồi lam
Bao năm tơ tưởng lòng tam tứ sầu (2780)

***

Cỏ cây xưa vẫn xanh màu
Xanh ơi! Một cội nhiệm màu trong ta
Xanh từ mấy chục năm qua
Dạy người khôn lớn yêu nhà yêu quê
Ta đi - xanh gọi ta về
Nôi ru trời đất bốn bề trăng sao
Mặt trời luyện chí người cao
Núi non giục vượt ba đào đấu tranh
Cỏ hoa dạy đức hiền lành
Chim muông nhịp bước xuân hành tiến đi (2790)

Mây bay nhủ lẽ từ quy
Mãi quên một cội lưu ly toả ngời
Mùa Xuân dạy lý đất trời

Mùa Thu dậy tiếng ru hời gió thu
Mùa Đông để trán ưu tư
Hạ Vàng để mắt trầm từ thâm sâu
Dậy hoà bốn biển năm châu
Dậy khai địa ngục, dậy sâu mộng vàng
Bản di chúc toả hào quang
Mẹ, Cha thầm nhủ con đang - vượt lên (2800)
Lòng chung bát ngát cõi Tiên
Trí ngại quấy khúc Rồng thiêng vẫy vùng
Giờ đây tâm trí tao hùng
Tái sinh giữa tấm lòng chung sơn hà
Xanh xanh đất mẹ hiền hoà
Giang tay ôm đứa con xa bấy ngày
***
Nàng còn mặc khải ngát ngày
Non cao phục xuống một bầy voi xanh
Dây điều dây dựng quách thành

Non ơi non vẫn yên lành đó non (2810)

Ô kia! Ngũ Nhạc chon von ²

Mai Suu vươn ngọn hao mòn bạc sương

Phượng Hoàng núi nghỉ cánh hương

Bao năm theo gió tha phương gọi người

Triền này, Cổ Vịt rừng tươi

Triền kia, Đá trắng là nơi trại mình

Nương khoai gốc sẵn là tình

Cỏ hoa mây suối tạc hình vóc ai

Nhìn ra tre trúc vươn dài

Cầu Giòng thôn, khói bay vài sợi lam (2820)

Suối giăng lấp lánh tơ ngàn

Đồi kia gửi nắm mộ tàn hoa leo

Xe qua đàn trẻ ùa theo

---

²Mọi địa danh và huyền tích nơi đây đều có thật, thuộc địa phận Chi Ngãi - Chí Linh - Hải Dương, nay thuộc Cộng Hoà tỉnh Hải Hưng - nơi trại Đá Trắng (1943-1954) - Tác giả lớn lên từ đó (PTT chú thích).

**Dắt nhau lả tả hò reo rộn ràng
Nắng chiều rũ xuống mênh mang
Líu lo sáo đậu trên tàng Đá Đôi
Khe sâu nước vọng bồi hồi
Mái rêu Nghè Nấm lợp trời nhung xanh
Đường viên sỏi đá quanh quanh
Chốn xưa đã hiện nét tranh lạc hà** (2830)

***

**Ngực mừng tưởng võ tan ra
Nàng truyền xuống ngựa thướt tha bộ về
Bước chân nẫu nhớ mùi quê
Đất truyền nhựa mạch, mừng tê tái người
Lòng rạo rục hé môi cười
Mở ra bát ngát hơn mười Kinh Thơ
Cỏ cây tươi mắt xanh chờ
Núi non chín ửng phát phơ ráng hường
Ngồi trên cội đá ven đường**

Áo Kiêu lay vạt tà dương nhiệm màu (2840)

Nhìn trời ngâm khē đôi câu

Ý thơ theo bướm quanh đầu vờn bay

Cỏ cây ngan ngát hương say

Đôi Thu chợt cánh chim bay hoạ đờn

Tiệc đời hoài mấy năm hơn

Tìm nơi bọt nổi mây vờn hồi sinh

Nhãng quên Báu Ngọc trong mình

Là quê hương kết muôn hình hào quang

Bày chi địa ngục thiên đàng

Bên trong sự sống mệnh mang tràn đầy (2850)

Bây giờ mới hiểu lời Thầy

"Cỏ hoa đâu chẳng hiện bày chân ngôn

Con người cứ mãi xa nguồn

Đày mình giữa những chán chường quẩn quanh

Cho người tu luyện rừng xanh

Thầy xin cày cuốc tự thành tự nhiên

Mặc ai tìm kiếm Tây thiên
Riêng ta biến cái não phiền thành hoa
Hoài công sớm tối ê a
Chi bằng hái cúc ươm trà ngấm thu (2860)
Tu mà chẳng biết mình tu
Nhập cùng mối Đạo cho dù rong chơi
Thân tự tại giữa đời đời
Một lòng vô bệnh - trí ngời lên cao
Ngâm thơ giữa cõi trần lao
Dù cho vọng niệm khác nào Như Lai
Một khi minh triết xa người
Còn chẳng giả tướng giữa nơi hồng trần
Phân chia này nợ, ngã, nhân
Càng tìm càng vạt gót chân lạc nguồn” (2870)
Bao năm trí bệnh đoạn trường
Truân chuyên đã trải, đau thương đã rồi
Dòng dòng nước mắt nổi trôi

Bây giờ mới mở chân trời yên ngôn

***

Tóc nàng dài sợi hoàng hôn

Cò bay dăng dặc cô thôn gọi chiều

Một vùng mây núi đăm chiêu

Dưới chân giun để nở đều trường ca

Kiều lên trang trại quê nhà

Mảnh trăng theo hiện lên tà áo lơ

(2880)

XXIV. LẮNG TIẾNG CHIM VANG

BỨC THỨ HAI MƯƠI BỐN:

*(Kiều đi hành hương đền Mẫu - ngôi đền mang nhiều kỉ niệm từ thuở
ấu thơ)*

Dưới tàng đào lý hồng phơi

Kiều ngời rửa mặt chim khơi tiếng lòng

Cánh hoa rụng trắng thau đồng

Đáy in thăm thẳm từng không xám chì

Sớm nay má ửng xuân thì

Nét mày diu diu, đường đi nảo nùng

Vai thon óng giải tơ nhung

Vương qua gò yếm một vùng hạ xanh

Tay lan trắng muốt đôi nhành

Vót hoa làm rụng hạt long lanh trời (2890)

Lim dim nét mắt mê người

Dịu đưa khăn lụa cổ ngài nhành cao

Trên đào hoa dưới má đào

Hai bông đua sắc nghiêng vào thau hương

Ngó hoa mây cũng ứng hương

Vờn đôi bướm nhỏ bên tường nịnh hoa

***

Xóm gần cho đến thôn xa

Mấy ngày kéo đến đầy nhà viếng thăm

Xa quê biển biệt bao năm

Trùng hoa đất cũ - âm thầm sầu bi (2900)

Lối xưa - rêu lục xanh rì

Tường xưa - hồng rụng hoa Ty Tâm gầy

Nàng về - lại trắng hoa bay

Hoa đơm vì một nét mày Tố Nga

Gót ai tía nở nụ cà

Sáng lên dạo núi, chiều ra thăm đồng
Áo hoa, nón giắt nụ hồng
Chân dài, thắt một lưng ong dịu dàng
Sen hường đôi cánh mơ màng
Nghiêng mình giặt lụa, suốt vàng dòng lơ (2910)

Có trưa ngồi vẽ mây trời
Có đêm đọc sách trăng rơi vàng thềm
Ngoài song liễu lả lơ mềm
Ngừng tay nàng tưởng áo xiêm ai về
Nhìn hoa trĩu cánh trắng khuya
Tắt đèn lặng ngắm sao chia mấy vắn
Có chiều vời trẻ hương lân
Qua hiên dạy hát ngoài sân gió chờ
Quây quần bên ánh trăng thơ

Ôm đàn rung mấy nhánh tơ hoàn đồng (2920)

Nàng riêng ở mái thư phòng
Thơ treo đầy vách một lòng thên thang

***

Sớm nay sắm sửa quả nhang
Dâng hoa đèn Mẫu thăm tàn lan xưa
Thuở nào cánh rụng như mưa
Nhặt về ướp kín trang thơ khói vờn
Tục truyền chân Ngũ Nhạc Sơn
Có đầu gối đá son hường màu da
Một hôm trẻ đánh trâu qua
Lưng non vẳng tiếng hát ca trẻ nào (2930)
Tìm lên đầu gối đá cao
Ngồi đây một vị hồng hào uy nghiêm
Chung quanh hoa bướm chao nghiêng
Lưng trời thêm tán mây viển rũ che
Trẻ trâu Đa Cóc gấn kê
Tranh đem cò quạt rước về thôn trang
Trẻ Yên Mô lại xa làng
Vòng tay làm kiệu vội vàng rước đi

Bẻ lau làm ngọn linh kỳ

Nón râu cán lọng khác gì tàn hoa (2940)

Cung nghinh vừa đến rừng nhà

Giải mây đầu núi hoá ra kiệu rồng

Thần Nhi cất tiếng cười trong

Bay lên vút cánh chim hồng khuấy mây

Trẻ nhìn như ngắt như ngây

Chạy về đem chuyện tỏ bày trước sau

Thôn làng người vội kéo nhau

Ra coi một chiếc tán màu còn bay

Thế rồi ghi sự tích này

Dựng ngôi Đền Thánh tháng ngày lửa hương (2950)

Riêng nơi đầu gối sơn hường

Dựng thành Cửa Mẫu trăm vương sớm chiều

Thềm lên đá xếp cheo leo

Chung quanh từng bách gió reo nhạc đàn

Giữa sân trồng cội ngọc lan

**Bốn mùa hoa trải vô vàn cánh rơi
Hành hương vừa tới chân đồi
Mùi bông thanh khiết trao người phương xa**

***

**Chị em thuở chữa lìa nhà
Hay thường theo mẹ dâng hoa cảnh này (2960)**

**Kể từ gặp trận cát bay
Cành Xuân vui dập lất lay bẽ bàng
Nhiều đêm thoảng giấc mơ vàng
Bước theo theo mãi con đàng quanh co
Rừng xưa chim vẫn chuyện trò
Thềm phơi quạnh quẽ, mái co lạnh lùng
Dấu chân bông giữa mông lung
Mà sao lạc mãi trong vòng khói sương**

**Ngôi đền đôi mái trầm vương
Tàn lan xanh đỏ bên đường chưa phai (2970)**

Tĩnh ra thương phận lạc loài

Tướng hoa còn rụng trên vai liễu mềm

Thềm rêu tím ngắt ngói đèn

Hồ như vóc dáng Mẹ hiền chờ ta

Trách con nỡ bỏ quê nhà

Trách sông chia cách đường xa lối về

Cho lan nọ nhớ lan kia

Một trăng vàng búng sầu chia mấy lòng

Cho dầu dãi nhớ long đong

Buồn tê đầu lối, sầu hong cuối đường

(2780)

***

Bây giờ lãng đãng qua nương

Sách hoa theo vượt dặm trường phiêu diêu

Chùng nghe mây nổi theo Kiêu

Mây bao nhiêu dặm bấy nhiêu dặm tình

Đồi hồng chín mộng bình minh

Bờ Tu, Trại Sắt ẩn mình sương bay

Khoai môn xanh lẫn ngàn cây

**Qua đồi dứa đỏ nghe bầy nhạn xao
Nương lang tiếp ruộng thuốc ào
Lối qua Oẻ Ngựa, lối vào Yên Mô (2790)**

**Chim Rừng Cấm hát líu lô
Lẳng ai sách cả sương mờ chon von
Chập chờn bướm trắng leo non
Áo bay bạch lộ chân sơn tóc thề
Bao năm bước lạc cửa mê
Giờ như mây nổi hồn quê bưng bưng**

***

**Dấu chân khắc lối in rừng
Nhựa thơm đất mẹ chôn từng dấu đi
Thôn xa mấy cụm xanh rì
Mái đèn cong vút uy nghi hiện dần (3000)**

**Tàn hoa trắng cội phù vân
Tiếng chim khuyên rụng trong ngần như sương
Bao năm vẫn một mùi hương**

Trước sau thơm đến dị thường trong ta
Phải chẳng hoa của quê nhà
Thơm trong hoài niệm mới là mãi tươi
Hoa cao quý bởi lòng người
Mượn hoa sánh cái tuyệt vời hồng nhan
Hương ơi! Thơm nhé đừng tan
Đừng như lò biếc, đã tàn hương mơ (3010)

Tay Kiều vương vấn ngàn tơ
Nghe trong dáng đắp ngày thơ ấu về
Tưởng khi mái tóc vương thề
Nghiêng vai bạch thạch thơ đề trăng sao

Tưởng khi gò má bông đào
Áo bay hoàng hạc, ý vào hồn mây
Ngày xưa cô bé qua đây
Hoa nao dệt ý, cỏ ngậy gợn tình (3020)

Là hoàng hôn lẫn bình minh
Cho ta tưởng tuổi, cho tình tự hương

Núi non mở lá thần chương
Hoa phô bóng Thuý, khói vương dáng Kiều
Từ trâm cài tóc mây chiều
Dặm Xuân, đại lộ gieo liều gót hoa
Bây giờ lắng gọn thu ba
Cỏ cây lại trở màu ra thuở nào
Khám thờ bay sợi trâm cao
Áo tơ rơi hạt nắng đào còn run (3030)
Vẳng nghe chuông tự Chùa Hun
Hồ đang vượt thức mây un ngọn đèo

XXV. KIỂU NGỒI VEN SUỐI

BƯỚC THỨ HAI MƯƠI LĂM:

(Kiều thăm lại mộ Đạm Tiên, bài thơ tức cảnh khắc trên cây ngày xưa, bay lên bốn con bướm, đậu trên bàn tay nàng như một đóa hoa)

Kiều Thu lá úa bay vào

Tiểu Khê dải nước trong veo một dòng

Ai đem tơ lụa ra hong

Gió bay lụa xuống vàng lòng xuân thu

Đôi bờ liễu rữ vi vu

Soi khuê dung mãi - mãi từ bao Xuân

Chờ ai tàn cuộc phù vân

Lá bay tưởng tóc, bướm vờn tưởng hoa

(3040)

Dòng Thu biển biệt quan hà

Mãi đi riêng để liễu sa nụ vàng
Đất xưa mộ nấm hàng hàng
Bây giờ cỏ nội lau ngàn lất lây
Cành lê trắng cũng hao gầy
Tưởng hồn lưu lạc ngó mây đoạn trường
Tàn tàn mộ quạnh khói hương
Hiu hiu gió thổi nắm xương trở sầu
Liễu xanh lả ngọn bên cầu
Xuân thu chất chứa trên đầu mấy mươi (3050)
Bẽ bàng thay đoá cúc tươi
Cỏ cây như thế - mỉm cười chi hoa
Biết đâu ngàn vạn năm qua
Mối tình cây cỏ cùng ta kết nhiều
Nên Thu hoa sắc tiêu điều
Vì Thu ta cũng dăm chiêu võ vàng
Buồn ra bãi mộ thăm nàng
Thấy chi, trong đám đoạn tràng lá bay

Tiểu kê cỏ vẫn xanh dày
Mùa Thu chết đuối bóng mây giữa dòng (3060)

Sầu dâng chan chứa trong lòng
Mặt trời gác núi như vòng ngọc rơi
Tiếng cò lẩn giữa mù khơi
Về Nam cánh trắng muôn đời nổi cao

***

Kiều ngồi ven suối nao nao
Sóng xanh tưởng hội xanh nào cuối Xuân
Chốn này xưa nhớ dừng chân
Khóc mồ bạc phận khắc vắn thơ gieo
Nước in kiêu lẩn bóng Kiều
Vó câu ngựa giục ít nhiều hương rơi (3070)

Áo tơ thưa dẫm tơ trời
Trời sa khói tím, suối đời dòng cam
Một làn Xuân gợn mang mang
Mắt giao sóng mắt mơ màng liễu tơ

Đoạn trường từ mấy vần thơ
Thân cây, trâm khắc chưa mờ sương phong
Sóng thiêng thưở nổi hai lòng
Mười lăm năm buộc bốn vòng tơ oan
Kể từ có kẻ cáo gian
Bánh xe đưa chiếc hoa tàn vụt bay (3080)
Lầu xanh giam tấm thu gầy
Hết tay lừa lọc lại tay lọc lừa
Lỡ làng đành phận tơ mưa
Giữ chi liễu thái hoa thừa mặc ai
Thời gian gió dạt mưa dài
Trời cao nguyện trả thân này cho qua
Nghiệp đàn trót nợ âm ba
Hết vào vực lửa lại sa bẫy ngấm
Ngón tay mười mạch lệ thấm
Ôm thân đi giữa cát lầm gió bay (3090)
Đầu đường trôi nổi bóng mây

Sau lung còn lại những ngày vàng hoe

Còn viên trăng đó bạn bè

Nằm đêm dỗi mộng chờ nghe gió trời

Người cho chẳng được làm người

Biến ra một thứ đồ chơi lạ lùng

Ruột tầm quạu quại năm cung

Bốn dây rên xiết gấm nhung đổi màu

Thôi thì ngọc trả dòng châu

Chút tình xin gửi đáy sâu Tiền Đường (3100)

Thì thôi cho dứt đoạn trường

Cầu qua nhịp thúy, lệ vương nhạc vàng

Sông xanh số trải nguyên trang

Tên ai lác đác đôi hàng sao rơi

Bóng in tường dấu hoa ngời

Dòng sông ảo hoá gọi mời thiên thu

Còn chi biển hận non thù

Sao giăng đáy nước, sa mù đầu non

***

Chùng nghe sông hát véo von
Âm dư ngày cũ trong lòng hoà nhau (3110)

Tơ xưa đan lưới ưu sầu
Giờ đây hoá hiện nhịp cầu qua sông
Sao rơi lấp lánh giọt hồng
Người gieo mặt sóng bênh bồng như sao

Xuôi dòng dịch hoá nao nao
Cửa ra ảo ảnh, lối vào như nhiên
Thân ta một hạt lệ thiêng
Đoạn trường số quý thắm riêng một tờ

Khởi từ lạch suối xanh mơ
Rồi trôi nổi đến bên bờ sông Thương (3120)

Bốc lên thành sợi mây hương
Sợi mây cất cánh thiên hương trở về

Bây giờ bên ngọn tiểu Khê
Mây tan thành hạt bồ đề hào quang

***

Bao nhiêu nghịch cảnh bên đàng

Khiến ai đong ngọc kết vàng đó thôi

Sóng sông - giúp vượt cầu đời

Sóng đàn - giúp vượt cầu hơi bầy màu

Chẳng bờ trước, chẳng bờ sau

Lại qua tim óc - một bầu trời xanh (3130)

Bước lên - mỗi bước đẹp lành

Năm châu hoà hợp - tự thành Một Hoa

Thông linh Đất Mẹ, Trời Cha

Hợp đoàn chim Lạc hát ca rộn ràng

Đổi thay chuyển nghiệp trần hoàn

Bốn phương Vuông Chỉnh - Một Đàng Tròn lên

***

Cây xưa Kiều khắc thơ tiên

Giờ bay đàn bướm diu hiền phát phơ

Bốn con như bốn dòng thơ

Quần quanh vờn mãi bên bờ vai thon

(3140)

Kiều đưa năm ngón tay son

Lạ thay đàn bướm có con đậu vào

Rung rung cành nguyệt cánh đào

Nở trên cung mệnh khác nào dăng hoa

typesetting by XETEX

XXVI. BÁO NGÀY XUÂN QUANG

BƯỚC THỨ HAI MƯƠI SÁU:

*(Kim Trọng về thăm Kiều, dùng cương ngó dòng tiểu Khê, chợt bao
nhiều tiếng đàn Kiều, theo nước chảy, hoá thành bản Vô Thanh,
khiến Kim thấy được hào quang trên dung nhan Thuý Kiều)*

Cuối Thu theo gió tìm qua

Bước đi là một giẫm nhòa nhạt sương

Bạch đàn gỗ trắng bên đường

Đàn chim khép cánh bụi đường quan san

Đồi cao nở đóa hôn hoàng

Tầng mây lấp mặt trời vàng vàng hoe (3150)

Cồn rừng ung ủng khói che

Diều hâu báo rét tiếng nghe mơ hồ

Nẻo xa tím ngắt cỏ bồ
Sương vàng lãng đăng bóng cô thôn chiều
Quá quan Kim vượt tìm Kiều
Bâng khuâng băng núi, tiêu điều vượt sông
Nhớ người cương buộc chùm bông
Áo xanh nắng nhạt, ngựa hồng gió phai
Riêng trắng cật ngựa u hoài
Cỏ xanh xanh tưởng dấu hài cố nhân (3160)
Đêm thâu giục giã trăng gần
Ngày dài vó soãi phù vân dập dờn
***
Về qua muôn dặm hoàng hôn
Dừng cương Kim ngó cố thôn Thạch Đào
Đất xưa Đố lá hội nào
Hoa nay nhớ chuyện hoa nao mỉm cười
Liều xanh tha thướt dáng người
Thầm trông dặc vóc, ngó vời gầy hoa

Ngày nào mắt đắm thu ba
Nước xuôi theo tóc la đà cài hương (3170)

Tấc lòng lẩn nhớ pha thương
Tiểu khê ơi! Sóng bên đường về đâu
Một dòng chảy miết thiên thâu
Còn in xanh chuyện tình đầu thơ ngây
Chàng nhìn giải nước lùa mây
Khe xanh biêng biếc hoá dây đàn lòng
Sóng ngoài hoà với đàn trong
Trên yên tượng ngọc mơ màng năm cung

***

Tơ nào chén lệch trăng rung
Nghiêng hiên Lãm Thuý tơ chùng sao rơi (3180)

Tơ nào suối lượn chơi vơi
Hương dâng sợi cũ đàn loi dòng huyền
Tơ nào hạc cát trầm lên
Dưới hoa sương rụng, đầu thêm khói giăng

Tơ nào rục rờ hiên trắng
Ba lòng neo một bến hàng đêm xưa
Con tim rạo rục âm thừa
Bây giờ rung với nước xưa một nhành
Bản hoà bát ngát Vô Thanh
Đoá phù dung mộng đã đành trắng tay (3190)

Mơ hồ như một hoa dây
Theo hương về cội, bao ngày xuân quang

***

Tiếng ngân đã bật lòng đàn
Hồn Kim thanh thoát trong ngàn liễu tơ
Bếp hồng cao ngọn khói mơ
Mùi rơm chiều thoảng bao giờ chưa quên
Ngựa dài vó giục đường lên
Mặt trời đỏ thắm ngọn liềm đá trau
Dáng Kiều thấp thoáng vườn rau

Có con mèo mướp theo sau quện hoài (3200)

Chiều vàng bướm cũng vàng bay
Vờn trên hoa cải vàng dài bông hương
Hoàng hôn phủ tóc Mỹ Nương
Hào quang trời ửng thêm hường má Xuân

typesetting by XOXO

typesetting by XeTeX

XXVII. TÌM ĐỘNG HOA VÀNG

BỨC THỨ HAI MƯỜI BẢY:

*(Bốn người lấy Kiều, canh bánh chưng đêm nơi thôn Bạch Vân
(Quê hương Trạng Trình - Nguyễn Bình Khiêm). Nhà sư kể
chuyện vui chờ xuân - huyền thoại một bài thơ nơi Chùa Hương Tích,
vì nghiệp lụy thử thách đã nhập vào đời Kiều - đi suốt Đoạn trường,
rồi thăng hoa trong Việt Tinh Dân Tộc)*

Đêm khuya nơi xóm Bạch Vân

Bốn người luộc bánh chưng xuân chuyện trò

Lửa bùng lách tách reo hò

"Chú miêu" nằm cạnh co ro sưởi mình

Một chàng mảnh khảnh thi nhân

Một người áo vải nông dân hiền từ

(3210)

Một Chiến sĩ, một Thiền sư
Vây quanh bếp lửa hồng như ráng chiều

***

Thuốc Lào nhả khói đăm chiêu
Rung đùi sư bác lầy Kiều ngâm nga

"Thiện căn ở tại lòng ta
Chữ Tâm kia mới bằng ba chữ Tài"

***

Thầy sao lắm vẻ cảm hoài?
Chờ Xuân bạn kể nghe vài chuyện vui

***

Thầy se điệu xuống cả cười
Thì dư nước mắt khóc người đã sao (3220)

***

Rằng: Xưa có gã chiêm bao
Ngâm thơ rỗng bụng tạt vào chùa Hương

Ăn nhờ đôi bữa rau tương

Một đêm - chuông rụng trăng vương gió ngàn

Lòng chàng siêu thoát mệnh mang

Sáng lên tìm Động Hoa Vàng chen mây

***

Gối tay ngủ cỏ nằm say

Tĩnh trông - thì lách lau dày lối ra

Giật mình thấy một chùm hoa

Nhàn lan Bạch Ngọc bên toà tịch tâm (3230)

Ý thơ nổi dậy khôn cầm

Cảm lan dệt một trường ngâm xuất thần

***

"Kiếp hoa trắng ngát hồng trần

Nụ dài tưởng bút thi nhân đại đồng

Dù nơi động núi sương phong

Nhụy lan vẫn toả tấm lòng tinh anh

Lá dài cong nhịp cầu xanh

Vượt qua đoạn lệ trở nhàn hoa Tiên

**Thiên hương hé nụ cười hiền
Biến thân qua vạn bút nghiên hoá Người” (3240)**

**Thần Nhân ra khỏi cuộc đời
Tim đông thành ngọc, vọng lời ngàn xa**

***

**Thần Thơ quyến với Hồn Hoa
Vào nàng con gái nguyệt ngà họ Vương
Cỏ cây quanh động chùa Hương
Hoá thân làm nhịp gió sương đời Kiều
Nào là Mã, Sở gian điều
Huyện quan Kim Trọng, đại triều Hồ Tôn
Cũng vì diệu dụng càn khôn**

Cho bài thơ tỉnh mê hồn bay cao (3250)

**Cho Thơ hoà với trăng sao
Cho trăng sao hoá chiêm bao cõi Người**

**Khí thiêng sông núi nên lời
Cỏ cây giam kín một đời tinh anh**

***

**Thần Nhân mới ứng thân thành
Một chàng Từ Hải áo xanh bạc màu
Giang hồ bụi nhuộm hàm râu
Đón bài thơ nọ khỏi cầu đau thương
Lại vào sư bác Văn Chương
Đem Kim Cương cắt tơ vương giắc vàng (3260)
Cho Thơ hoà với mệnh mang
Cho mệnh mang đong hạt đàn Vô Thanh
Đất dày nhập với trời xanh
Đoạn trường xưa hoá trường thành lung mây
Áo thơ hồng quả tươi cây
Tiếp thu lẽ sáng chan đầy Mạch linh
Muôn loài mở cuộc hồi sinh
Dựng lên khắp cõi bình minh Đại hoà
Kiều giờ là cỏ là hoa
Đường gân mạch máu xương da cũng nàng (3270)**

Bài thơ Thoát vận đoạn tràng

Hoá thành hạt ngọc nghiêm trang Trời Người

***

Nhà nông nghe chuyện mỉm cười

Xắn tay vớt bánh Chung ngời lá Vuông

Mặt trời Tròn bánh Dầy hương

"Tròn Vuông Trời Đất" - lên đường sáng soi

Trẻ reo pháo nổ từng hồi

Bạch Vân Am ngát lung đòi trầm mai

Buồng trong thoáng tiếng ru hoài

"Xuống Đông, Đông tinh, lên Đoài, Đoài tan" (3280)

Mây bay trời dựng tàn vàng

Gió cao tung cánh Phượng hoàng núi Đông

Rừng xa lá cuốn bênh bông

Dáng như Sư tử dựng lông vươn mình

Đất trời thắm lại Minh Minh

Dân gian mở hội thái bình bốn phương

***

Thánh Nhân quẩy gói lên đường
Bước chân Tự Chính³ áo vương màu trời
Dáng xa như úp chuông ngời
Tiếng ngân đất trở tuyệt vời trăm hoa (3290)

***

Non Hồng núi Tản chim ca
Sông Hà sông Cửu la đà dòng xuôi
Núi sông chiếu diện tinh khôi
Ngọc lên mặt biển, vàng trôi mạch rừng
Mừng Người Trời Đất tung bùng
Ruộng Lam trâu kéo một vùng long lanh (3296)

---

³Là tư tưởng trong câu Đại Đồng, Toàn Triển, Diên Hoà, Hợp Hoá, Điều Thân, Tịnh Ý, Hoàn Nguyên trong lý luận PHATHATA (hay Pháp Thân Tâm).